

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

Projektet Nationella prov i främmande språk (NAFS)

Resultatrapport – Bedömningsstöd från 2019

Franska, spanska och tyska, språkval åk 9/moderna språk 2

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Konstruktionsprocessen.....	4
3. Provens sammansättning.....	6
4. Allmänt om insamling av elevresultat, lärarsynpunkter och elevsynpunkter.....	6
4.1 Elevresultat.....	6
4.2 Lärarenkäter.....	8
4.3 Elevenkäter.....	9
5. Insamling franska.....	10
5.1 Provet som helhet (vt 2019 och vt 2020).....	10
5.2 Fokus: Reception.....	12
5.3 Fokus: Tala och samtala.....	16
5.4 Fokus: Skriva.....	20
6. Insamling spanska.....	23
6.1 Provet som helhet (vt 2019 och vt 2020).....	23
6.2 Fokus: Reception.....	25
6.3 Fokus: Tala och samtala.....	31
6.4 Fokus: Skriva.....	34
7. Insamling tyska.....	37
7.1 Provet som helhet (vt 2019 och vt 2020).....	37
7.2 Fokus: Reception.....	40
7.3 Fokus: Tala och samtala.....	45
7.4 Fokus: Skriva.....	48
8. Avslutning.....	51

1. Inledning

För att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning i ämnet moderna språk utvecklas, på uppdrag av Skolverket, bedömningsstöd för franska, spanska och tyska inom projektet Nationella prov i främmande språk (NAFS), vid Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet.

Ett bedömningsstöd, i detta fall ett sammanhållet prov för språkval åk 9/moderna språk 2 med möjlighet att väga samman delprovresultaten till ett provbetyg, blev tillgängligt för respektive målspråk i Skolverkets bedömningsportal i mars 2019. Dessförinnan har lärarna erbjudits ett antal separata delprov som avser pröva reception (*Läsa* och *Höra*) samt produktion och interaktion (*Tala och samtala* samt *Skriva*).

Föreliggande rapport¹ beskriver och följer upp inrapporterade resultat från bedömningsstöden som publicerades 2019 och är en redovisning inom ramen för en överenskommelse mellan Skolverket och Göteborgs universitet om uppdraget att utveckla och konstruera nationella bedömningsstöd i franska, spanska och tyska (Skolverkets dnr 2.7.4-2019:1538).

Resultatredovisningen baseras dels på svar från elevenkäter vid storskaliga utprövningar av de aktuella provuppgifterna och dels på data från den insamling av provresultat och lärarenkäter som gjordes av projektet NAFS efter provens genomförande.

Utgångspunkt för bedömningsstöden är aktuella styrdokument samt kurs- och ämnesplanernas skrivningar. Uppdelningen i tre delprov (*Fokus: Reception*, *Fokus: Tala och samtala* samt *Fokus: Skriva*) anknyter också till Europarådets [Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning](#)² med dess rubriceringar *reception*, *interaktion* och *produktion*.

Moderna språk som språkval läses i grundskolan som tidigast från årskurs 4, men vanligen från årskurs 6, efter en fastställd timplan. När elever avslutar årskurs 9, respektive gymnasiekursen moderna språk 2, bedöms nivån för betygssteget E motsvara nivå A2.1³ i den gemensamma europeiska referensramen. Därför kan samma provmaterial användas för såväl språkvalet i årskurs 9 som för kursen moderna språk 2.

Enligt skolförordningen⁴ ska elever i den svenska skolan kunna välja mellan minst två av språken franska, spanska eller tyska inför sitt språkval. Som språkval erbjuds också engelska, svenska, svenska som andraspråk, teckenspråk för hörande och modersmål.

Det är alltså inte obligatoriskt att välja franska, spanska eller tyska inom ramen för ämnet språkval och fördelningen av elever ser lite olika ut i landet. I en aktuell kartläggning⁵ med fokus på trender i moderna språk i grundskolan framgår bl.a. att moderna språk som språkval i störst utsträckning väljs av elever i storstadsområden. Vidare är spanska det språk som studeras av flest elever över hela landet både i småstäder/glesbygd, i medelstora städer och storstadsområden. Därefter följer tyska, som också studeras över hela landet, men även är ett populärt val i småstäder/glesbygd. Franska väljs däremot i mycket mindre

¹ För denna rapport används alfabetisk författarordning eftersom insatsen varit jämbördig.

² I GERS definieras sex generella nivåer för språkfärdighet: A1, A2, B1, B2, C1 och C2, från nybörjare till avancerad språkanvändare. (Den engelskspråkiga beteckningen på GERS är *Common European Framework of Reference for Languages, CEFR*.)

³ Skolverket. (2017). Kommentarmaterial till kursplanen i moderna språk. Stockholm: Skolverket. Hämtad 2020-11-12.

⁴ Riksdagens Skolförordning, 9 kap. 5 §, 2011
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skolforordning-2011185_sfs-2011-185 (hämtad 2020-11-19)

⁵ Granfeldt, Sayehli, Ågren, 2019. Hämtat (2020-11-26) från <https://doi.org/10.1080/20004508.2020.1790099>

utsträckning av elever i småstäder/glesbygd, främst i norra Sverige, men är ett populärt val i storstadsområden.

Enligt Skolverkets statistik läser fler flickor än pojkar moderna språk i grundskolan. Knappt 75 procent av flickorna och drygt 66 procent av pojkarna läste ett språk utöver engelska läsåret 2019/20. Nästan exakt samma andelar gällde för läsåret 2018/19. Vidare är det betydligt vanligare för elever som är födda i Sverige, eller som har minst en förälder med eftergymnasial utbildning, att välja ett modernt språk som språkval⁶.

Vt 2020 hade drygt 70 procent av alla elever i årskurs 9 ett slutbetyg (A–F) i moderna språk som språkval. Med ”moderna språk” avses i denna redovisning de språk som proven gäller, det vill säga franska, spanska och tyska. Av de 80651 elever som vt 2020 fick slutbetyg i moderna språk som språkval läste endast 346 ett annat språk än något av dessa tre.

För gymnasieskolans moderna språk 2 är antalet elever jämförelsevis mycket lågt, eftersom det vanliga är att efter språkvalet fortsätta med gymnasiekursen moderna språk 3. Detta återspeglas även i den insamling av elevresultat som presenteras i denna rapport: elever i moderna språk 2 står för knappt 4 procent av alla inrapporterade provbetyg.

I denna rapport ges först en övergripande beskrivning av processen då ett nationellt bedömningsstöd i moderna språk utvecklas (del 2). Därefter följer en allmän beskrivning av de provuppgifter som ingår i de sammanhållna provmaterialen som publicerades vt 2019 (del 3). I del 4 återfinns mer information om insamlingen av elevresultat, lärar- och elevsynpunkter samt en jämförelse mellan de inrapporterade *provbetygen* och de av Skolverket redovisade *slutbetygen* i moderna språk som språkval i årskurs 9. I del 5, 6 och 7 redovisas och kommenteras provresultat och enkätsvar för respektive provmaterial i franska, spanska och tyska. Del 8 innehåller en avslutning med kommentarer.

2. Konstruktionsprocessen

Projektet NAFS utvecklar de nationella proven i engelska samt övriga bedömningsstödande material för engelska och moderna språk. Projektets webbplats innehåller information på fem språk: svenska, engelska, franska, spanska och tyska. Provmaterialen tas fram i nära samarbete med referensgrupper och bygger på ett antal [grundläggande, forskningsbaserade principer](#).

Projektets medarbetare har till övervägande del en bakgrund som erfarna och legitimerade lärare i det aktuella språket/språken och flera är också engagerade i lokal skolutveckling, lärarutbildning, forskning, nationella projekt kring lärande, undervisning och bedömning, samt i omfattande internationella nätverk.

I processen som följer en uppgift från konstruktion till publicering i prov deltar en stor grupp personer som granskar, prövar och bedömer. Olika typer av referensgrupper medverkar under olika skeden, förnyas successivt och har en bred sammansättning av lärare på aktuella och intilliggande nivåer. I referensgrupperna ingår i regel personer med målspråket som förstaspråk, lärarutbildare, personer med specialpedagogisk kompetens samt forskare från skilda discipliner.

Varje uppgift granskas också av hundratals elever som inledningsvis medverkar i mindre, preliminära utprövningar där några klasser genomför och lämnar sina omdömen samt därefter i storskaliga utprövningar som föregår publicering av ett prov.

⁶ Skolverket PM, 2020-09-24.

Vid storskalig utprovning av material till receptiva delprov genomförs varje uppgift av ca 400 elever på slumpvis utvalda skolor i landet, varefter resultaten samlas in för analys på detaljnivå. Utfallet av varje delfråga i receptiva uppgifter undersöks för att estimeras faktisk svårighetsgrad, s.k. lösningsfrekvens. Dessa data ligger till grund för att säkerställa att uppgifter av olika svårighetsgrad finns med i delprovet.

Förutom upplysningar om validitet, reliabilitet och svårighetsgrad är svaren från elevenkäter (s.k. *test-taker feedback*) med kommentarer kring bl.a. upplevd svårighetsgrad, innehåll och allmänna synpunkter viktiga redskap i utvecklingen av provmaterial. Respondenterna anger det mest passande alternativet i femgradiga Likertskalor men ges också möjlighet att skriva egna kommentarer i öppna fält. Elevenkäten återfinns i samma häfte som uppgifterna som prövas ut och besvaras i direkt anslutning till genomförandet varför bortfallet blir försumbart.

Provmaterialens poänggränser och bedömningsexempel tas fram i samråd med referensgrupper om minst tio aktiva lärare och provutvecklare. Dessa lämnar på basis av styrdokument och erfarenhet förslag på poänggränser samt medverkar i valet av nivårelaterade, autentiska elevtexter och parsamtal från de storskaliga utprovningarna. Förslagen diskuteras och analyseras vidare i relation till data från utprovningarna samt föreläggs slutligen Skolverket, som är den instans som fastställer såväl själva provet som dess poänggränser och kommenterade nivåexempel.

Efter publicering av ett nytt bedömningsstöd får lärare som har tillgång till provmaterialen möjlighet att besvara ytterligare en enkät och framföra sina åsikter om olika aspekter av proven.

Utvecklingen av ett bedömningsstöd för moderna språk tar i regel cirka två år och utgår från analyser av styrdokument, relevant forskning samt beprövad erfarenhet inom området. Likaså finns ett antal kvalitetsparametrar med i utvecklingsarbetet under hela processen från initial konstruktion till sammansättning av det aktuella bedömningsstödet samt analys av utfallet. Dessa involverar främst följande:

- Innehålls relevans och lämplighet i relation till aktuella styrdokument samt kurs- och ämnesplaner, forskning, aktuell målgrupp samt beprövad erfarenhet
- Svårighetsgrad i relation till kurs-/ämnesplanen, inklusive kunskapskraven
- Uppgifternas och provets mättekniska egenskaper, inklusive frågor om samstämmighet mellan bedömare
- Utprovande elevers och lärares synpunkter på uppgifterna
- Eventuella tematiska aspekter
- Tidsaspekter och tidsåtgång
- Genus-, ålders- och identitetsrelaterade aspekter
- Kultur- och livsstilsaspekter av till exempel etnisk, politisk, religiös och social art
- Etiska och värdegrundsrelaterade aspekter
- Variation vad gäller innehåll och format
- Provdelaarnas inbördes relation, bl.a. vad gäller progression inom och mellan uppgifter
- Likheter och skillnader i relation till tidigare prov
- Reflektion av målspråksområdets bredd, såväl språkligt som kulturellt
- Signaleffekter / *Washback* för lärande och undervisning

3. Provens sammansättning

Proven är så kallade *proficiency tests*, vilket innebär att de avser pröva och indikera testtagarens allmänna språkfärdighet i ljuset av mål och kunskapskrav, oavsett när, hur och var hen har tillägnat sig denna. Som redovisas mer ingående i det följande är de sammanhållna kursproven uppdelade i tre delprov, varav ett med två delar:

Fokus: Reception (läs- och hörförståelse)

Fokus: Tala och samtala (muntlig produktion och interaktion)

Fokus: Skriva (skriftlig produktion och interaktion)

Varje delprov har således ett huvudsakligt fokus på en förmåga men i viss utsträckning prövas förmågorna integrerat, inte minst därför att autentiskt språkbruk ofta innebär att de integreras. I det receptiva delprovet utgår uppgifterna från inspelat material och från skrivna texter av olika slag. I delprovet ingår frågor där eleven själv formulerar svar i skrift på målspråket och frågor av flervalstyp, där eleven väljer bland flera svarsalternativ eller exempelvis matchar en text med en rubrik. Eftersom dessa båda frågeformat förekommer i ungefär lika stor omfattning ges eleverna möjlighet att visa sin receptiva förmåga även på annat sätt än att genom själva formulera sina skriftliga svar. En medveten strävan vid konstruktionen av provmaterialen är att åstadkomma innehållslig variation och svårighetsmässig progression både inom och mellan de olika uppgifterna. Delproven *Fokus: Tala och samtala* och *Fokus: Skriva* är av performanskaraktär, där eleverna deltar i samtal respektive skriver en text till en tänkt mottagare.

Strategisk kompetens och förmåga till anpassning av språket till olika syften, mottagare och situationer prövas integrerat inom ramen för de tre delproven, medan aspekter av kultur och interkulturalitet präglar val av material och teman för uppgifterna i proven.

Innehållet i uppgifterna utgår från kurs- och ämnesplanernas centrala innehåll, vilket för språkval åk 9/moderna språk 2 kan anknyta till bl.a. personlig information, vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter, händelser, åsikter, känslor, erfarenheter, sociala relationer och levnadssätt i de områden där språken används.

Eftersom proven omfattas av sekretess, kan inga konkreta exempel kring de olika delarna i proven ges i denna rapport.

4. Allmänt om insamling av elevresultat, lärarsynpunkter och elevsynpunkter

4.1 Elevresultat

Bedömningsstöden för moderna språk publiceras i Skolverkets bedömningsportal och tillgång kräver inloggning med ett lösenord som tillhandahålls av huvudman. Eftersom det inte är obligatoriskt att använda bedömningsstöden går det inte att med säkerhet säga hur många elever i Sverige som årligen genomför proven. En fingervisning om hur stor denna andel är ges dock i den delrapportering som publicerades av TAL-projektet 2018, där just ämnet moderna språk som språkval står i fokus⁷. Inom ramen för projektet har ett antal enkätstudier genomförts, där bland annat lärare vid slumpmässigt utvalda grundskolor besvarat en enkät. 315 lärare, som vid svarstillfället undervisade i franska, spanska eller tyska i grundskolans senare år, deltog i denna del av studien. 86 procent av dessa angav att de antingen genomför ett helt sammanhållet prov eller vissa av delproven för den aktuella nivån med sina elever. Detta tyder på att provmaterialen är frekvent använda i grundskolor runt om i landet.

⁷ Erickson, Österberg, Bardel: *Lingua 2*, 2018.

Antalet elever som läser kursen moderna språk 2 i gymnasiet är lågt och i NAFS resultatinsamling utgör de knappt 4 procent, varför vi har valt att inte särskilja dessa elevresultat från övriga. Undantaget är den jämförelse mellan inrapporterade *provbetyg* och *slutbetyg* i moderna språk som språkval i årskurs 9 som görs i Tabell 1 och Tabell 2 nedan.

NAFS insamling av elevresultat efter provets genomförande sker på frivillig basis och antalet lärare som rapporterar in kan variera mellan olika år. De lärare som har valt att rapportera in har heller inte alltid gjort det för samtliga delprov. Följaktligen är det totala antalet resultat på delprovsnivå fler än antalet provbetyg för provet som helhet. I genomsnitt har 78 procent av lärarna rapporterat in provbetyg (sammanvägt resultat från samtliga delprov), även om det skiljer sig åt något mellan de tre språken.

Ett provmaterial som publiceras i Bedömningsportalen kan återanvändas av lärare i flera år. För att få ett större analysunderlag har vi inför denna rapport valt att samla in resultat från det aktuella provmaterialet både från vt 2019 och vt 2020. Vt 2019 rapporterades totalt 4 213 elevresultat in från bedömningsstöden för moderna språk som språkval i årskurs 9 och för kursen moderna språk 2 på gymnasiet. Vt 2020 var det totala antalet inrapporterade elevresultat 2 218.

I nedanstående tabeller görs en jämförelse mellan det sammanlagda antalet inrapporterade *provbetyg* våren 2019 och våren 2020 och den senaste statistiken från Skolverket (vt 2020) gällande *slutbetyg* i ämnet moderna språk som språkval i årskurs 9. Den statistik kring de genomförda proven som presenteras här bör tolkas med försiktighet eftersom den baseras på ett självselekerat urval av skolor och lärare i landet.

Det sammanlagda antalet inrapporterade provbetyg vt 2019 och vt 2020 för moderna språk som språkval årskurs 9 var 4 803, vilket kan jämföras med de 80 651 elever som avslutade årskurs 9 våren 2020 med ett slutbetyg i ämnet moderna språk som språkval. Det är sannolikt att de lärare som har rapporterat in resultat endast utgör en liten del av alla dem som faktiskt har genomfört hela eller delar av proven med sina elever⁸.

Som kan utläsas av Tabell 1 är antalet elevresultat i spanska högst, följt av tyska och franska. Siffrorna återspeglar dock inte helt fördelningen av elever som läser de tre språken. Den senast publicerade statistiken⁹ visar att andelen elever i årskurs 9 som läste moderna språk var drygt 70 procent. Av dessa 70 procent hade 57 procent av eleverna valt spanska, 24 procent tyska och 18 procent franska.

Tabell 1 – Provbetyg vt 2019 och vt 2020 sammantaget, Språkval åk 9, från NAFS resultatinsamling

Antal elever med provbetyg i moderna språk		Fördelning provbetyg (%)					
		F	E	D	C	B	A
Franska	1 034	6	15	23	23	20	13
Spanska	2 146	7	21	24	25	16	8
Tyska	1 623	3	13	25	26	22	11
Totalt	4 803	5	17	24	25	19	10

Som framgår av Tabell 1 fördelades 95 procent av de inrapporterade *provbetygen* mellan E och A. I Tabell 2 återfinns Skolverkets statistik över *slutbetyg* på riksnivå i ämnet

⁸ Ibid.

⁹ Sveriges officiella statistik via Skolverket: Grundskolan – Slutbetyg – Riksnivå, Tabell 7 A, läsåret 2019/20

moderna språk som språkval. Här framgår att 96 procent av alla niondeklassare som läste moderna språk uppnådde ett godkänt resultat (E–A) våren 2020.

Tabell 2 – Slutbetyg på riksnivå vt 2020 för moderna språk som språkval i åk 9¹⁰

Antal elever med slutbetyg i moderna språk		Fördelning slutbetyg (%)					
		F	E	D	C	B	A
Franska	14 726	4	17	16	23	19	20
Spanska	46 019	4	21	17	22	17	19
Tyska	19 560	3	20	19	24	18	16
Totalt	80 651	4	20	17	23	18	18

4.2 Lärarenkäter

I samband med att elevresultaten rapporterades in i slutet av vårterminen fick alla lärare med tillgång till provmaterialen möjlighet att besvara en webbenkät kring de olika delarna i de sammanhållna proven. Den har dock inte besvarats av samtliga inrapporterande lärare.

I enkäten finns frågor och påståenden (Likertskalor med 3 eller 4 svarsalternativ), men också möjlighet att skriva egna kommentarer och synpunkter. Frågorna rör olika aspekter av provet som helhet samt av varje enskilt delprov. I denna rapport presenteras en sammanfattande redogörelse per språk för åsikter som framkommit i dessa lärarenkäter. Antal lärarsvar redovisas i procenttal och siffrorna är avrundade till heltal. Med ”lärare” avses genomgående de lärare som har besvarat enkäten och/eller rapporterat in elevresultat.

Två viktiga bakgrundsvariabler som framkommer i lärarenkäten är andelen ämnesbehöriga lärare och antal år inom yrket. Vad gäller ämnesbehörighet skiljer det sig mellan spanska och de övriga två språken. 77 procent av spanklärarna uppger att de är behöriga, att jämföra med fransk- och tysklärarna där andelen behöriga uppgår till 85 procent. Av dessa siffror framgår också att de medverkande lärarna i högre utsträckning är ämnesbehöriga jämfört med antalet lärare i moderna språk (år 7–9) med lärarlegitimation totalt sett i landet läsåret 2019–2020¹¹. I riket är andelen lärare med lärarlegitimation 60 procent för spanska, 73 procent för tyska samt 75 procent för franska. Bland de medverkande spanklärarna är det också betydligt färre som har mer än 20 års erfarenhet, 19 procent, att jämföra med 31 respektive 35 procent bland fransk- och tysklärarna. Detta kan möjligtvis förklaras med att spanska är ett relativt nytt språkval i grundskolan eftersom det infördes först 1994 (Lpo 94).

Utifrån Diagram 2 kan utläsas att de sammanhållna proven i franska, spanska och tyska som publicerades vt 2019 har tagits emot på ett positivt sätt av de lärare som besvarat enkäten. 100 procent av lärarna instämmer i någon utsträckning i att proven som helhet är bra och att de ger ett bra stöd vid betygssättningen.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Sveriges officiella statistik, Anställda med lärarlegitimation med behörighet i ämne, läsåret 2019/20.

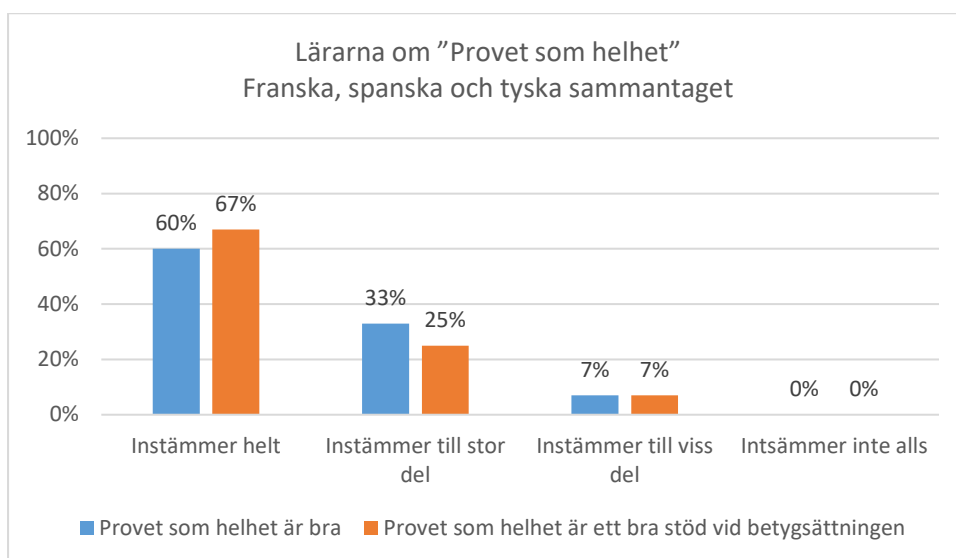

Diagram 1 – Moderna språk

4.3 Elevenkäter

Det finns ingen elevenkät i anslutning till provens genomförande. I denna rapport kan elevernas synpunkter därför inte redovisas för hela delprov. I stället redovisas svar från de elevenkäter som besvaras i anslutning till de storskaliga utprövningar, genomförda på slumpvis utvalda skolor i landet, som föregår varje ny publicering av bedömningsstöd.

Vid sammansättning till ett receptivt delprov läggs stor vikt vid så god variation som möjligt, t.ex. vad gäller innehåll och frågeformat, varför något fler uppgifter än de som sedan ingår i provet prövas ut. Som en följd av detta kan det vara olika elevgrupper som har genomfört och besvarat enkäter kring uppgifter i ett och samma receptiva delprov. De synpunkter och reflektioner som elever har fört fram i enkäterna analyseras och tas med som ytterligare en viktig aspekt vid beslut om provens sammansättning.

I enkäterna besvaras frågor som rör olika aspekter av uppgifterna, t.ex. avseende funktionalitet, relevans och svårighetsgrad. Eleverna svarar genom att välja det mest passande alternativet i en 5-skalgig Likertskala, där 1 motsvarar "Ja, absolut" och 5 "Nej, inte alls". Alternativen 1, 2 och 3 redovisas som positiva svar i denna rapport. Enkäterna ger också god möjlighet att komplettera svaren genom öppna kommentarer. Den statistik som här redovisas i procent har avrundats till heltal.

I kommande avsnitt redovisas insamlade provresultat och enkätsvar från de tre sammanhållna proven i franska, spanska och tyska var för sig. Dessa sammanfattas och kommenteras sedan i ett gemensamt, avslutande avsnitt.

5. Insamling franska

5.1 Provet som helhet (vt 2019 och vt 2020)

5.1.1 Provbetyg

I samband med genomförandet av provet för språkval årskurs 9/franska 2 vt 2019 och vt 2020 rapporterade lärare till NAFS ett sammanvägt provbetyg för totalt 1 053 elever. Drygt 98 procent kom från årskurs 9 och knappt 2 procent från gymnasiekursen franska 2. Fördelningen mellan de olika provbetygen visas i Tabell 1:

Tabell 1 – Inrapporterade provbetyg, franska som språkval i åk 9 vt 2019 och vt 2020 sammantaget

Antal elever		Fördelning av provbetyg (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	1 034	6	15	23	23	20	13

Fördelningen av *provbetyg* kan jämföras med fördelningen av *slutbetyg* för franska som språkval i årskurs 9 (Tabell 2). Värt att komma ihåg är dock att *slutbetygen* utgör de faktiska betygen för alla elever som läste franska som språkval i årskurs 9, medan statistiken för *provbetygen* bygger på ett självselekerat urval (7 %). Fördelningen mellan olika *slutbetyg* var i det närmaste identisk för riket som helhet vt 2019 och vt 2020. Vt 2020 såg fördelningen ut på följande sätt:

Tabell 2 – Slutbetyg på riksnivå, franska som språkval i åk 9, vt 2020¹²

Antal elever		Fördelning av slutbetyg (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	14 726	4	17	16	23	19	20

Som kan utläsas av Tabell 1 och Tabell 2 är skillnaden i fördelningen av F, E, C och B liten. D förekommer däremot i större utsträckning som *provbetyg* än som *slutbetyg*. För A är förhållandet det omvända: andelen A som *slutbetyg* är större än andelen A som *provbetyg*.

5.1.2 Delprovsresultat

I denna insamling som gjordes vt 2019 och vt 2020 är antalet elever med delprovsresultat högre än antalet elever med *provbetyg* (1 053). Detta beror på att inte alla medverkande lärare valde att genomföra och rapportera in resultat från samtliga tre delprov. För *Fokus: Reception* finns 1 274 inrapporterade resultat (21 % fler) och för *Fokus: Tala* respektive *Fokus: Skriva* är antalet 1 149 (9 % fler) och 1 174 (11 % fler). Inrapporteringen ses i Tabell 3:

¹² Sveriges officiella statistik via Skolverket: Grundskolan – Slutbetyg – Riksnivå, Tabell 7 A, läsåret 2019/20

Tabell 3 – Inrapporterade delprovresultat, franska som språkval i åk 9/franska 2

Delprov	Antal elever	Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Reception	1 274	4	18	22	29	17	11
Tala	1 149	6	21	21	21	15	15
Skriva	1 174	14	19	19	20	16	12

5.1.3 Lärarenkäter efter provets genomförande

Vt 2019 och vt 2020 ombads lärarna i franska som besökte Skolverkets bedömningsportal att besvara en enkät. Frågorna besvarades genom att ange ett av flera alternativ i en Likertskala. Därutöver fanns möjlighet att lämna synpunkter och kommentarer i öppet svarsfält.

I anslutning till 2019 års prov inkom 92 lärarenkäter och 2020 var antalet 44. Det totala antalet var alltså 136. Antalet svar per delprov respektive fråga kan dock variera eftersom inte alla medverkande lärare besvarat samtliga delar.

Totalt sett kan konstateras att provet i hög utsträckning togs emot positivt av de lärare som besvarade enkäten. Nedan sammanfattas vad dessa lärare ansett om ”provet som helhet” och därefter återfinns lärarsynpunkter per delprov.

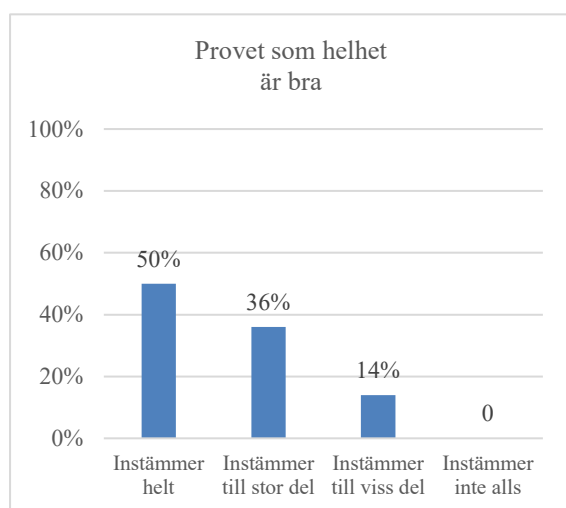

Diagram 1 – Franska

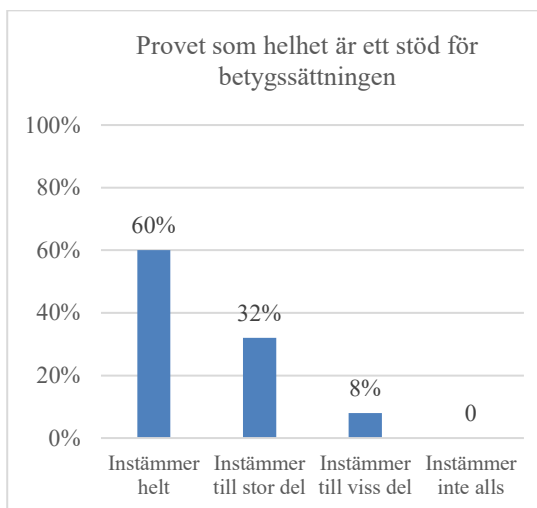

Diagram 2 – Franska

Som kan utläsas av Diagram 1 och 2 uppgav de medverkande lärarna i hög utsträckning att provet som helhet är bra och erbjuder ett gott stöd för betygssättningen. Vidare instämde de flesta lärare som besvarat frågan (81 %) helt eller till stor del i att formuläret för sammanställning av elevresultat till provbetyg var till god hjälp.

Några lärare utnyttjade möjligheten att lämna synpunkter om provet som helhet i ett öppet svarsfält. Nedan följer några kommentarer:

Bra prov i stort sätt / :-)

Jag tog över gruppen från en tidigare lärare som bedömt elevernas receptiva förmåga betydligt högre. Provresultaten följde dock det jag såg i klassrummet.

NP passar inte riktigt med böckerna som de använder under läsåret därför saknar de vokabulär.

5.2 Fokus: Reception

Det övergripande syftet med uppgifterna i det receptiva delprovet är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att förstå och tolka innehållet i skriven och talad franska. Tiden för genomförandet är 60 minuter för *Fokus: Läs* och cirka 33 minuter för *Fokus: Höra*.

5.2.1 Delprovsresultat

I samband med genomförandet av det receptiva delprovet vt 2019 och vt 2020 rapporterades till NAFS delprovsresultat för totalt 1 274 elever (Tabell 4). Av dessa var 57 procent flickor och 41 procent pojkar. För 2 procent av eleverna har kön ej angetts av de medverkande lärarna (dessa elever finns inte representerade i Tabell 4 för ”flickor” och ”pojkar”).

Tabell 4 – Inrapporterade delprovsresultat, *Fokus: Reception* – Franska

Antal elever		Fördelning av delprovsresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	1 274	4	18	22	29	17	11
Flickor	723	2	16	20	30	20	12
Pojkar	524	5	22	24	27	13	8

Det vanligaste inrapporterade delprovsresultatet var C (29 %) och det minst vanliga var F (4 %). Drygt hälften (51 %) av de inrapporterade delprovsresultaten fördelades på D och C. Det finns dock skillnader mellan könen. Flickorna fick i genomsnitt högre delprovsresultat än pojkarna: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,9 för flickorna och 3,5 för pojkarna.

Beträffande kravgränser för det receptiva provet, kunde de medverkande lärarna reagera på följande påstående i enkäten: ”Poänggränserna för reception var rimliga”. En majoritet uppgav att gränserna var rimliga (79 %) eller till viss del rimliga (20 %). De flesta var alltså nöjda med gränserna. Den enda kravgräns som en majoritet ifrågasatte var den för E: 52 procent ansåg att den var för mild, 43 procent ansåg att den var rimlig och 5 procent att den var för sträng.

5.2.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning

Uppgifterna i det receptiva delprovet har prövats ut i ett slumpat urval av cirka 400 elever per uppgift och i de tillhörande enkäterna fick eleverna möjlighet att ge sina synpunkter på dessa uppgifter. Information från utprovningar och enkäter är viktig för de överväganden som görs vid provets sammansättning. Nedan följer två sammanställningar av elevsvar på övergripande frågor uttryckta i procent samt av exempel på elevkommentarer angivna i fritext kring läs- och hörförståelsedelarna.

Elevenkäter om Fokus: Läs

Fokus: Läs från vt 2019 bestod av fem läsförståelseuppgifter:

- 1) Den inledande uppgiften var en matchningsuppgift.
- 2) Den andra uppgiften bestod av en sammanhängande text med luckor. I den första delen av texten gavs fyra svarsalternativ per lucka. I den andra delen fanns endast öppna luckor där ett lämpligt ord skulle skrivas i varje lucka.
- 3) Den tredje uppgiften bestod av en berättande text med tillhörande frågor av blandat format.

- 4) Den fjärde uppgiften bestod av ett antal korta texter med för eleverna vardagsnära innehåll följt av öppna frågor.
- 5) Den avslutande uppgiften bestod av itemiserade¹³ frågor med flervalsoalternativ.

Dessa uppgifter har generellt fått positiva omdömen av eleverna. Beroende på uppgift:

- mellan 87 och 94 procent av eleverna ansåg att det fanns tillräckligt med tid för att kunna genomföra de olika uppgifterna
- mellan 72 och 82 procent ansåg att det var intressanta uppgifter
- mellan 84 och 92 procent ansåg att uppgifterna testar något som är bra att kunna
- mellan 57 och 79 procent ansåg att uppgifterna var lätta

Procenttalen minskar när det rör sig om uppgifternas upplevda svårighetsgrad (vilket är önskvärt) och elevernas åsikter om de fem olika uppgifterna skiljer sig mer åt. Den tredje uppgiften ansågs vara svårast och detta överensstämmer med resultatrapportering och med den estimerade svårighetsgraden från utprövningen då uppgiften fått lägst medelpoäng. Den avslutande uppgiften, som har lägst poängantal, uppfattades som lättast och även detta överensstämmer med resultatrapportering och med den estimerade svårighetsgraden från utprövningen då uppgiften fått högst medelpoäng.

I genomsnitt valde cirka 20 procent av eleverna att lämna personliga kommentarer kring uppgifterna. Oftast upprepas i ord det de redan kryssat för i flervalsofrågorna. Nedan följer exempel på kommentarer som förtydligar, eller exempel på andra personliga synpunkter, till exempel om frågeformat, innehåll, autenticitet, enspråkighet, textmängd, instruktioner, svårighetsgrad:

Det var en bra uppgift då man skulle "para ihop". (Uppgift nr 1)

Helt OK och bra att det finns alternativ så man kan chansa om man inte vet. (Uppgift nr 2)

Väldigt bra övning eftersom det visar mer komplicerad franska. (Uppgift nr 3)

Det handlade om saker som många förstår [...] men det är ändå krävande så att man får en utmaning. (Uppgift nr 4)

Jag älskar såna här uppgifter dem är intressanta och roliga att läsa (Uppgift nr 4)

Bra att ha en enklare uppgift på slutet. (Uppgift nr 5)

Det var väldigt svårt för instruktionen var på franska. (Uppgift nr 1)

Lite för mycket text (Uppgift nr 3)

Det var oklart vad dom ville ha för svar, namn, saker etc. (Uppgift nr 4)

Snälla gör det lättare att förstå. (Uppgift nr 4)

Elevenkäter om Fokus: Höra

Fokus: Höra från vt 2019 bestod av fyra hörförståelseuppgifter:

- 1) I den inledande uppgiften lyssnade eleverna på en dialog med vardagsnära innehåll och svarade på frågor med blandat format.
- 2) Den andra uppgiften var en matchningsuppgift.
- 3) I den tredje uppgiften lyssnade eleverna på två ungdomar som intervjuas. Frågorna var av blandat format.
- 4) Den avslutande uppgiften, itemiserad, bestod av flera korta monologer och till varje monolog hörde en eller två frågor.

¹³ Med itemiserade frågor avses på varandra följande frågor utan inbördes relation.

Dessa uppgifter har generellt fått positiva omdömen av eleverna. Beroende på uppgift:

- mellan 64 och 76 procent av eleverna ansåg att det var intressanta uppgifter
- mellan 84 och 89 procent ansåg att uppgifterna testar något som är bra att kunna
- mellan 54 och 73 procent ansåg att personerna talade lagom snabbt
- mellan 50 och 67 procent ansåg att uppgifterna var lätta

Procenttalen minskar när det rör sig om uppgifternas upplevda svårighetsgrad (vilket är önskvärt). Den första och sista uppgiften ansågs vara de lättaste vilket stämmer med resultatrapportering och med den estimerade svårighetsgraden från utprövningen. Trots att den avlyssnas två gånger är den tredje uppgiften den svåraste enligt eleverna. Även detta överensstämmer med resultatrapportering och med den estimerade svårighetsgraden från utprövningen.

I genomsnitt valde cirka 20 procent av eleverna att lämna personliga kommentarer kring uppgifterna. För det allra mesta upprepades i ord det de redan kryssat för i flervalsfrågorna. Nedan följer kommentarer som förtydligar, eller andra personliga synpunkter, t.ex. om autenticitet, layout, taltempo, tydlighet, antal uppspelningar eller fokus:

Bra typ av fråga, bra att veta i verkliga livet. (Uppgift nr 2)

Bra layout och pauslängd. (Uppgift nr 4)

Ibland var det svårt att höra. Bra att man fick höra två gånger. (Uppgift nr 3)

När jag råkade glömma lyssna i några sekunder, hade jag missat nästan hela texten, vilket var jobbigt. (Uppgift nr 4)

5.2.3 Lärarenkäter efter provets genomförande

Enkäten som lärare ombeds besvara efter provets genomförande innehåller ett avsnitt om det receptiva delprovet och nedan redovisas svaren på de mest övergripande påståendena. 94 respektive 86 lärare har valt att redovisa sin åsikt om *Fokus: Läsa* respektive *Fokus: Höra*.

Lärarenkäter om Fokus: Läsa

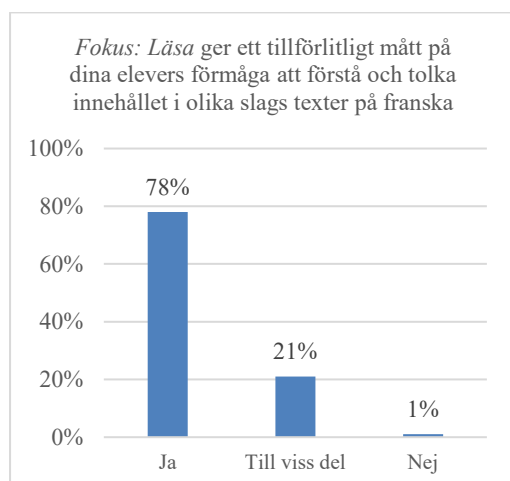

Diagram 3 – Franska

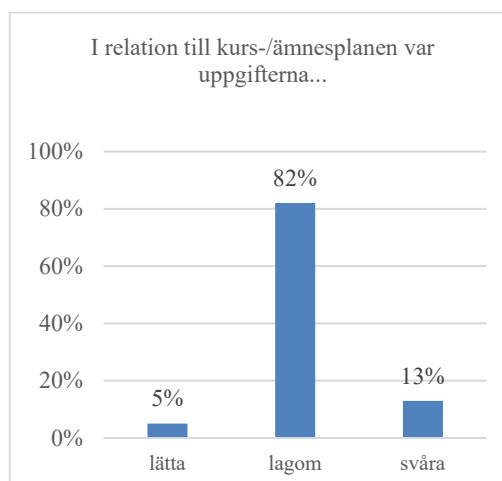

Diagram 4 – Franska

Här ansåg de medverkande lärare i hög grad att *Fokus: Läsa* ger ett tillförlitligt mått på elevernas läsförståelse (Diagram 3). Vad gäller de fem uppgifternas svårighetsgrad ansåg i genomsnitt¹⁴ 82 procent av lärarna att de är ”lagom lätta/lagom svåra” för nivån (Diagram

¹⁴ Beräknat på lärarnas omdömen om delprovets fem olika uppgifter

4). Övriga har antingen tyckt att delprovet varit lätt eller svårt i relation till kurs-/ämnesplanen och fördelningen mellan dessa båda grupper är något ojämn: 5 procent respektive 13 procent.

Totalt sett kan konstateras att *Fokus: Läsa* i hög utsträckning tagits emot positivt av de lärare som besvarat enkäten.

20 lärare har även valt att lämna kommentarer i det öppna svarsfältet som följer de bundna frågorna i enkäten. En stor del av kommentarerna ligger i linje med det som framgår av enkätsvaren ovan:

Mycket välfungerande och lämpliga texter.

Jag tycker det är bra att uppgifterna varierar, att det både finns uppgifter med svarsalternativ och uppgifter där eleven själv ska formulera svaret. Olika uppgifter passar olika elever. Om en uppgift inte passar en elev blir det inte avgörande på ett negativt sätt för eleven eftersom det alltid finns andra som passar bättre. Det ger större tillförlitlighet.

Några var enkla men det behövs ju både enklare och mer utmanande uppgifter så i helhet var det ett jättebra prov!

Bland kritiska röster är det tämligen vanligt att medverkande lärare uttrycker sig om uppgifternas svårighetsgrad. Några av dessa lärare ansåg att svårighetsgraden är för låg medan andra bedömde den som för hög:

Lite för svår för mina elever. Svagare elever har inte en chans.

(LF-)Deluppgiften [...] är väl den delen som mina elever har lyckats minst väl med, men mitt intryck är att den egentligen inte är för svår i relation till ämnesplanen.

Eleverna överraskar; uppgifter man tror att de ska uppfatta som svåra klarar de bra, samtidigt som uppgifter man själv upplever som lättare klarar de mindre bra.

Lärarenkäter om Fokus: Höra

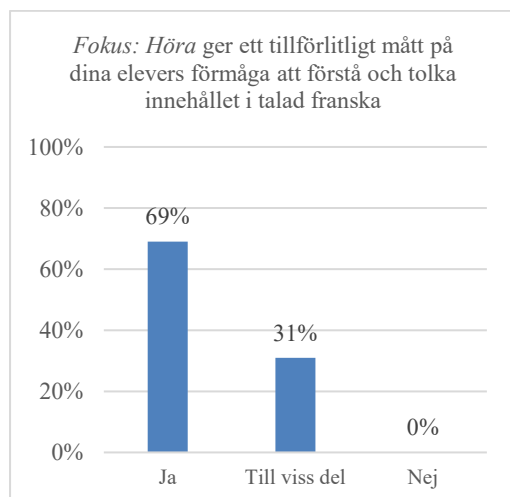

Diagram 5 – Franska

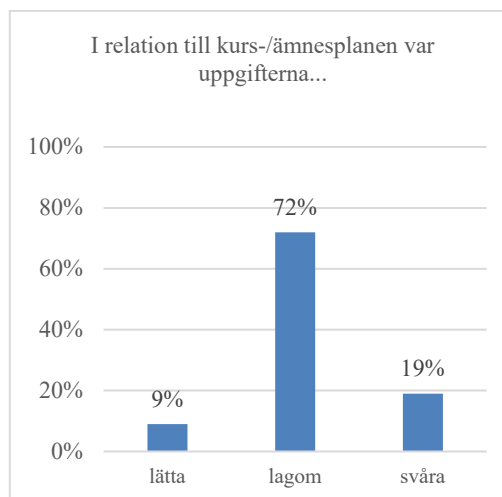

Diagram 6 – Franska

En majoritet av de medverkande lärarna ansåg att *Fokus: Höra* ger ett tillförlitligt mått på elevernas hörförståelse (Diagram 5). Beträffande uppgifternas svårighetsgrad ansåg i genomsnitt¹⁵ 72 procent av lärarna att de är ”lagom lätta/svåra” för nivån (Diagram 6). Bland övriga lärare fördelade sig åsikterna att uppgifterna var lätta eller svåra i relation till

¹⁵ Beräknat på lärarnas omdömen om delprovets fyra olika uppgifter

kurs-/ämnesplanen ungefär på samma sätt som för *Fokus: Läsa*, dvs något ojämnt: 9 procent respektive 19 procent.

Sammanfattningsvis kan konstateras att *Fokus: Höra* i hög grad tagits emot positivt av de lärare som besvarat enkäten.

22 lärare har även valt att lämna kommentarer i det öppna svarsfältet som följer de bundna frågorna i enkäten. I likhet med de personliga kommentarerna till *Fokus: Läsa* fanns även här blandade röster. Bland dessa kommentarer lyftes olika aspekter av provet fram. En del av dem var generellt sett positiva:

Det är svårt men det är bra. Min klass i år har många svårt att koncentrera sig på att lyssna igenom en hörövning. De hade varit hjälpta av att kunna lyssna flera gånger på övningarna, men samtidigt hade de inte orkat.

Eleverna tyckte att [...] (uppgift nr 3) var svårast men någon uppgift ska vara lite svårare och ha frågor där eleverna själva ska formulera svaret.

Det rådde, på samma sätt som för läsförståelsen, delade meningar om delprovets svårighetsgrad i det som framkom bland lärarnas öppna kommentarer:

Jag anser att flera delar är för svåra. [...] Mina elever fick lyssna 2 ggr även på de som instruktionerna uppgav en gång. Det beror på att de pratade för snabbt jämfört med hur snabbt de pratar i deras läromedel. Samt att pga. Coronakrisen har de inte haft franska regelbundet och inte kunna öva på just lyssning i samma utsträckning sedan februari.

På uppgiften [...] (uppgift nr 2) pratade de mycket fort vilket gjorde det svårt att hänga med. Övriga delar var bra.

Den tvådelade [...] (uppgift nr 2) tillåter även "svagare" elever att plocka några poäng.

Lite för lätt. Sammantaget på läs och hör, så är det väldigt många elever som har A och B.

5.3 Fokus: Tala och samtala

Det övergripande syftet med uppgiften är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på franska i tal och samtal. Uppgiften är utformad som ett rollspel och består av två delar. Del A har fokus på enskild muntlig produktion, medan del B ger eleverna möjlighet att interagera och samtala. Av sekretessskäl kan delprovets innehåll inte beskrivas utförligare. Tiden för genomförandet beräknas till cirka 15 minuter per elevpar.

5.3.1 Delprovresultat

I samband med genomförandet av det muntliga delprovet vt 2019 och vt 2020 inrapporterades till NAFS delprovresultat för 1 149 elever (Tabell 5). Av dessa var 58 procent flickor och 40 procent pojkar. För 2 procent av eleverna har kön ej angetts av de medverkande lärarna (dessa elever finns inte representerade i Tabell 5 för "flickor" och "pojkar").

Tabell 5 – Inrapporterade delprovsprovresultat, *Fokus: Tala och samtala* – Franska

Antal elever		Fördelning av delprovsresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	1 149	6	21	21	22	15	15
Flickor	661	4	17	20	22	18	19
Pojkar	460	8	28	23	20	12	10

Förutom för F, som är det minst förekommande delprovsresultatet, är fördelningen relativ jämn: 21 eller 22 procent vardera för E, D och C samt 15 procent vardera för B och A. Mönstret upprepade sig för flickorna: mellan 17 procent och 22 procent fick något av delprovsresultaten E, D, C, B eller A medan F utgjorde endast 4 %. För pojkarna var det mer ojämnt: här fick drygt två gånger fler E eller D än B eller A och nästan lika många fick F (8 %) och A (10 %). Det finns även andra skillnader mellan könen. I likhet med *Fokus: Reception* fick flickorna här i genomsnitt högre delprovsresultat än pojkarna: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,9 för flickorna och 3,3 för pojkarna.

5.3.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning – Fokus: Tala och samtala

Av praktiska orsaker relaterade till inspelning av de autentiska elevexemplen, genomförs utprovningar av muntliga uppgifter i mindre volymer än övriga uppgifter men även här får eleverna möjlighet att ge sina synpunkter i de tillhörande enkäterna. Nedan följer en sammanställning av elevsvar på övergripande frågor om den muntliga uppgiften uttryckta i procent samt exempel på åsikter angivna i fritext. Det framgår tydligt att eleverna var mycket positivt inställda till denna muntliga uppgift:

- 96 procent av eleverna ansåg att uppgiften testar något som är bra att kunna
- 86 procent upplevde att uppgiften var intressant
- 97 procent bedömde att tiden för att genomföra uppgiften räckte
- 78 procent uppgav att uppgiften gav dem möjlighet att visa vad kunde
- 82 procent upplevde att de hade klarat uppgiften bra.

Dubbelt så många elever som i *Fokus: Reception* valde att lämna personliga kommentarer kring *Fokus: Tala och samtala* (cirka 40 %). Oftast upprepas i ord det de redan kryssat för i frågorna i bundet format. Nedan följer kommentarer som förtydligar, eller andra personliga synpunkter.

Positivt om t.ex. autenticitet, förberedelsetid, uppgiftstyp, valmöjlighet:

Det var bra att få en chans att prata på franska.

Det var faktiskt kul att prata om vardagliga saker som man kan prata om i Frankrike typ.

En nyttig uppgift som vi borde ha mer av. Vi behöver bli mer vana att prata "under press", detta är ett bra sätt.

Intressant uppgift, bra att man fick lite tid att förbereda sig innan och förslag på vad man kunde prata om.

Det var kul och man fick bestämma själv hur [...] skulle vara. Det blev roligare och man kunde enklare tala om [...] och komma på mer.

Den var lätt, inte jätterolig uppgift men ändå helt okej.

Mindre positivt om t.ex. ordförråd, oförberett innehåll, inspelning:

Det är – blir jätte jobbigt om man inte kan komma på rätt ord.

Det hade varit bättre om man hade vetat vad man skulle göra innan. Det var ganska svårt att prata på beställning.

När man blir inspelad så känner man sig lite nervös och man börjar tappa orden ibland. Det känns lite obekvämt.

Den funkar nog för andra men inte för mig.

Bra uppgift, men känns onaturligt.

Bra övning, men man kunde ha fått mer stöd från texter. Antingen det eller mer fritt så det inte blir så konstgjort.

5.3.3 Lärarenkäter efter provets genomförande – Fokus: Tala och samtala

Enkäten som lärare ombeds besvara efter provets genomförande innehåller ett avsnitt om det muntliga delprovet och nedan redovisas svaren på de mest övergripande påståendena kring *Fokus: Tala och samtala*. 82 lärare har besvarat denna del av enkäten.

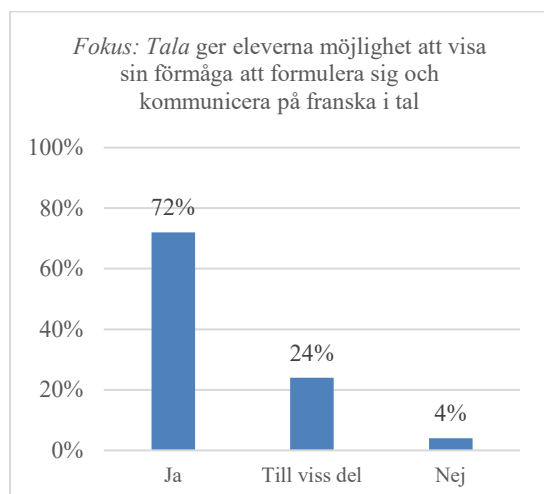

Diagram 7 – Franska

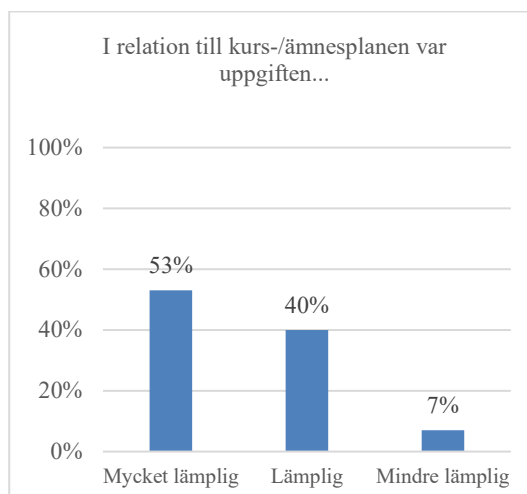

Diagram 8 – Franska

Som framgår ovan rådde stor enighet bland de medverkande lärarna om att uppgiften gav eleverna möjlighet att visa sin förmåga att kommunicera på franska i tal (Diagram 7). Nästan alla lärare uppgav också att uppgiften var lämplig eller mycket lämplig i relation till kurs- eller ämnesplanen (Diagram 8).

I enkäten fick lärarna även möjlighet att uttrycka sin åsikt kring såväl uppgiftens svårighetsgrad som de bedömningsanvisningarna med tillhörande autentiska och kommenterade elevsamtal. Svaren redovisas i nedanstående diagram:

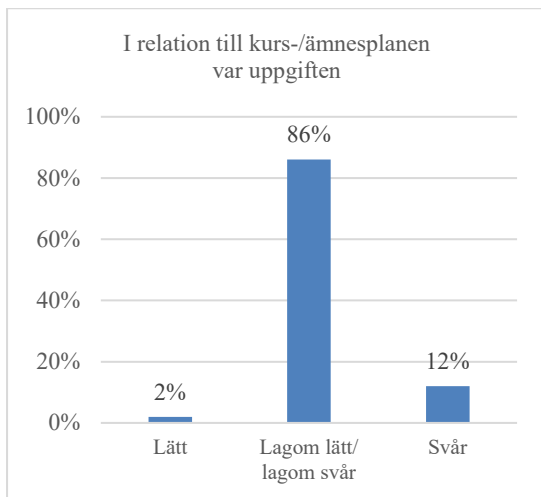

Diagram 9 – Franska

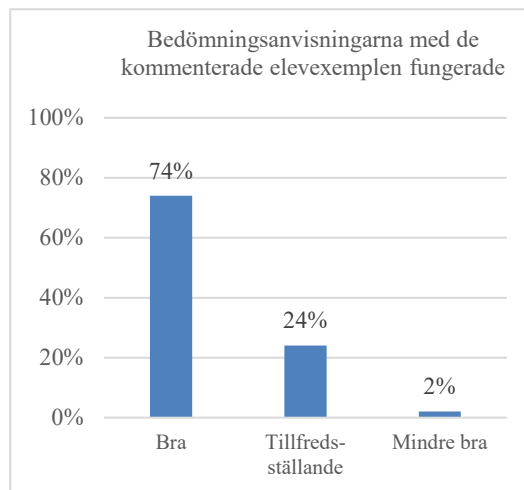

Diagram 10 – Franska

En stor majoritet av de medverkande lärarna gjorde alltså bedömningen att uppgiftens svårighetsgrad var ”lagom lätt/lagom svår” för nivån (Diagram 9). Det råder också tämligen stor enighet om att bedömningsanvisningarna gav ett gott stöd vid bedömningen (Diagram 10).

Av övriga frågor som fanns med i enkäten framgår att merparten av lärarna tyckte att uppgiften generellt hade fungerat bra (43 %) eller tillfredsställande (43 %). De flesta lärarna uppgav att elevernas delprovsresultat låg i linje med deras övriga prestationer under läsåret (68 % svarade ”ja, för flertalet av eleverna” och 25 % ”ja, för cirka hälften av eleverna”).

För det muntliga delprovet uppgav 39 procent av de medverkande lärarna att någon form av medbedömning har förekommit. Det vanligaste (55 %) tycks följaktligen vara att varje lärare ensam ansvarade för bedömningen av sina elevers prestationer.

33 lärare har även valt att lämna kommentarer i det öppna svarsfältet som var kopplat till delprovet. Några av dessa svar handlade om att läraren valt att inte genomföra denna del. Bland övriga lärare uttryckte sig en del generellt positivt:

[...] själva rollspelet passade dem utmärkt.

Jag tyckte om provet som sådant. Bra att eleverna blir styrda att samtala i de tre tempusen presens, passé composé och futurum. Också samtalsämnen som är centrala.

Jag behöver till ett annat år förklara mer ingående att det är fråga om ett rollspel och att det viktigaste är att interagera i de båda delarna, inte att berätta själv (monolog).

Det förekom även några negativa synpunkter:

Jag skulle vilja ha elevexempel för betygsnivå F för att tydliggöra var gränsen går för godkänt betyg. Jag anser även att kraven är något höga för A-nivå.

Det krävs självförtroende och fantasi för att skapa ett innehållsrikt samtal. För många elever är det svårt att vara så pass kreativa och formulera sig på ett främmande språk. Det gäller särskilt de som ligger kring E–D.

Blev förvånad av hur många som blev nervösa och gjorde onödiga fel som de vanligtvis klarar utan problem.

5.4 Fokus: Skriva

Det övergripande syftet med uppgiften är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på franska i skrift. Denna uppgift består av en skriftlig individuell uppgift utformad som ett webbforum. För att ge eleverna inspiration och uppslag ges några punkter som de uppmanas att förhålla sig till. Av sekretesskäl kan delprovets innehåll inte beskrivas utförligare. Tiden för att skriva är 60 minuter.

5.4.1 Delprovresultat

I samband med genomförandet av det skriftliga delprovet vt 2019 och vt 2020 rapporterades till NAFS delprovresultat för 1 174 elever (Tabell 6). Av dessa var 58 procent flickor och 40 procent pojkar. För 2 procent av eleverna har kön ej angetts av de medverkande lärarna (dessa elever finns inte representerade i Tabell 6 för ”flickor” och ”pojkar”).

Tabell 6 – Inrapporterade delprovresultat, Fokus: Skriva – Franska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	1 174	14	19	19	20	16	12
Flickor	681	10	16	18	22	19	15
Pojkar	465	22	24	20	16	10	8

Delprovresultaten för Fokus: Skriva skiljer sig från de två andra delproven: här rapporteras cirka tre gånger fler F (14 %) och drygt hälften av delprovresultaten (52 %) fördelade sig mellan F, E och D. Däremot är antalet A (12 %) i linje med Fokus: Reception (11 %) och Fokus: Tala (16 %). I likhet med tidigare delprov finns även här skillnader mellan könen. Flickorna fick i genomsnitt högre delprovresultat än pojkarna men det är i detta delprov vi ser den största skillnaden: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,7 för flickorna och 2,9 för pojkarna.

5.4.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning – Fokus: Skriva

Varje publicering av ett nytt skriftligt delprov i Bedömningsportalen föregås av en storskalig utprovning av den skriftliga uppgiften på slumpvis utvalda skolor i landet. I anslutning till den besvarar eleverna en enkät. Nedan följer en sammanställning av elevsvar på övergripande frågor om den skriftliga uppgiften uttryckta i procent samt exempel på åsikter angivna i fritext. Det framgår tydligt att eleverna var positivt inställda till den skriftliga uppgiften:

- 86 procent av eleverna ansåg att det är en uppgift som testar något som är bra att kunna
- 70 procent upplevde att uppgiften var intressant
- 94 procent bedömde att tiden för att genomföra uppgiften räckte
- 68 procent uppgav att uppgiften gav dem möjlighet att visa vad de kunde

Knappt hälften av eleverna (47 %) ansåg att de hade lyckats bra med uppgiften. Detta överensstämmer med insamlingen av elevresultat efter provets genomförande som visar att medianvärdet för delprovresultatet gällande Fokus: Skriva var lägst av de tre delproven.

Ungefär lika många elever som i Fokus: Tala valde att lämna personliga kommentarer kring Fokus: Skriva (cirka 40 %). Oftast upprepas i ord det de redan kryssat för i flervalsfrågorna. Nedan följer kommentarer som förtydligar, eller andra personliga synpunkter.

Positivt om t.ex. autenticitet, provtid, studieteknik:

En bra och verklighetstrogen uppgift med tydliga instruktioner. Bilderna hjälpte mig faktiskt inte särskilt.

Att jag hann svara på dessa frågor seriöst visar att jag hade gott om tid.

Uppgiften fick mig att förstå att jag har ett litet ordförråd. Det räcker inte med att bara kunna glosor. Man måste veta hur man bygger en mening. Jag måste lära mig fler små ord. Och börja se film och läsa på franska.

Förstod inte riktigt dom två sista frågorna men försökte svara på dom ändå.

Mindre positivt om t.ex. oförberett ämne, testtyp, enspråkighet:

När man inte tränat på att skriva såhär utan någon hjälp från lexikon och lärare blir det svårare.

Alltså franska "texter" är ju inte min starka sida och jag skulle behöva förbättra mig på det men frågorna är tydliga och uppgiften i sig förstod jag. Vi har inte gjort särskilt många heltextuppgifter.

Jag förstod inte alla frågor, och det var lite oklart vad jag skulle skriva om. Jag tycker att beskrivningen av uppgiften skulle varit på svenska.

Det svåra var att det var så mycket man skulle skriva och att det var så ospecifikt. Jag tror att två lite kortare uppgifter skulle bli bättre.

5.4.3 Lärarenkäter efter provets genomförande – Fokus: Skriva

Enkäten som lärare ombeds besvara efter provets genomförande innehåller ett avsnitt om det skriftliga delprovet och nedan redovisas svaren på de mest övergripande påståendena kring *Fokus: Skriva*. 79 lärare har besvarat denna del av enkäten.

Diagram 11 – Franska

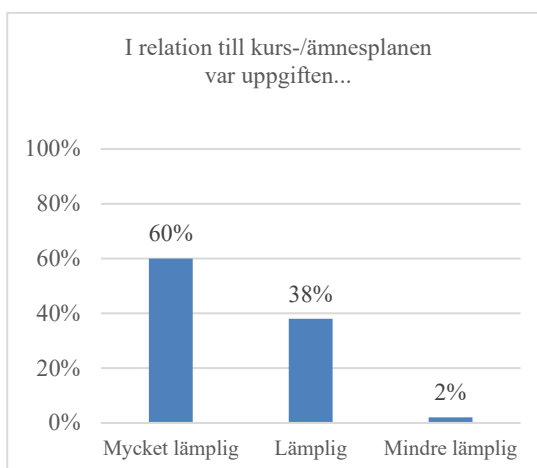

Diagram 12 – Franska

Bland de medverkande lärarna rådde stor enighet om att uppgiften gav eleverna möjlighet att visa sin förmåga att kommunicera på franska i skrift (Diagram 11) och nästan samtliga lärare ansåg att uppgiften var lämplig eller mycket lämplig i relation till kurs- eller ämnesplanen (Diagram 12).

Lärarna hade även möjlighet att uttrycka sin åsikt kring såväl uppgiftens svårighetsgrad som bedömningsanvisningarna med tillhörande autentiska och kommenterade elevtexter. Svaren redovisas i nedanstående diagram:

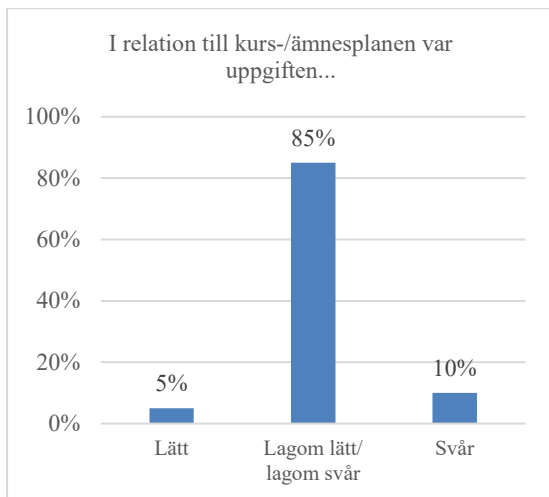

Diagram 13 – Franska

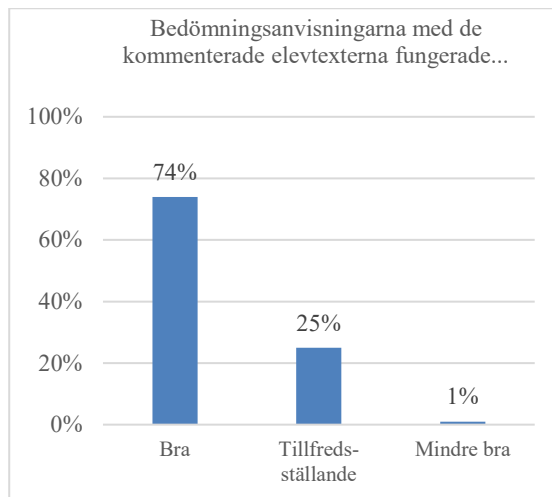

Diagram 14 – Franska

En majoritet av de medverkande lärarna uppgav att uppgiftens svårighetsgrad var ”lagom lätt/lagom svår” för nivån (Diagram 13). De var även i hög grad överens om att bedömningsanvisningarna gav ett gott stöd vid bedömningen (Diagram 14).

Av övriga enkätfrågor framgår att merparten av lärarna tyckte att uppgiften generellt hade fungerat bra (56 %) eller tillfredsställande (38 %). Vidare uppgav de flesta lärarna att elevernas delprovresultat låg i linje med deras övriga prestationer under läsåret (65 % svarade ”ja, för flertalet av eleverna” och 24 % ”ja, för cirka hälften av eleverna”).

För det skriftliga delprovet uppgav hälften av de medverkande lärarna att de ensam ansvarade för bedömningen av sina elevers prestationer. Andra hälften angav att någon form av sambedömning förekom i relation till *Fokus: Skriva*. Totalt svarade 23 procent att samtliga elevtexter sambedömdes.

24 lärare har även valt att lämna kommentarer i det öppna svarsfältet som var kopplat till delprovet. Bland dessa finns respons och reflektioner av varierande karaktär. En del lärare var mycket positivt inställda till delprovet, några var mer kritiska och någon efterfrågade hjälp med bedömning av elevprestationer som inte ligger i linje med uppgiftens utformning:

Ämne som fick skrivlusten att vakna.

Flera elever presterar lite sämre. I vanliga fall vet de inom vilket ämnesområde de ska skriva eller att fokus ska ligga på ett visst tempus.

Jag upplever att denna skrivuppgift var mer krävande än tidigare skrivuppgifter. Jag uppskattar dock att bedömningsanvisningarna uppdaterats något och att perfektion inte förväntas för att en elev ska uppnå A-nivå. Grundtanken med uppgiften är bra, men jag upplever att mina elever lyckats mindre bra med den än föregående uppgifter.

Jag hade inte förberett eleverna precis för denna typ av skrivning. De hade kunnat skriva mer ifall det hade gällt att presentera sig själva t.ex.

Jag gjorde den inte för jag tycker ämnet är för smalt. Jag använde [en tidigare uppgift] istället.

Tre elever som inte blev godkända fick göra om och skrev då utifrån ett annat ämne [en tidigare uppgift] som också prövar förmågan att kunna använda olika tempus i skrivandet.

Skulle önska någon riktlinje kring hur man ska tänka när eleven inte besvarat alla frågor i brevet utan bara kring hälften. Spelar det någon roll så länge texten är bra? Det framgår inte av bedömningsstödet. Genom att undvika att svara på vissa frågor kan eleven skriva brevet helt i presens, kan det ändå bli aktuellt för de högre betygen på skalan?

6. Insamling spanska

6.1 Provet som helhet (vt 2019 och vt 2020)

6.1.1 Provbetyg

Våren 2019 och 2020 inrapporterades totalt 2 198 sammanvägda provbetyg för spanska som språkval i åk 9/spanska 2 till projektet NAFS i samband med provens genomförande. Drygt 97 procent kommer från grundskolans årskurs 9 och resterande från gymnasiekursen spanska 2. 70 procent av det totala antalet provresultat inkom våren 2019. För **språkval i årskurs 9** är fördelningen av inrapporterade *provbetyg* denna:

Tabell 1– Inrapporterade provbetyg, spanska som språkval, åk 9 vt 2019 och vt 2020 sammantaget

Antal elever		Fördelning av provbetyg (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	2 146	7	21	24	25	16	8

Som en jämförelse kan det vara intressant att se fördelningen av *slutbetyg* på riksnivå för spanska som språkval i årskurs 9 nedan. Det är dock viktigt att än en gång poängtera att gruppen elever med ett inrapporterat provbetyg bygger på ett självselektat urval medan slutbetygen är ett betydligt större antal faktiska betyg på riksnivå i åk 9. Fördelningen mellan olika slutbetyg på riksnivå var i princip densamma vårterminen 2019 och 2020. År 2020 såg den ut som följer:

Tabell 2 – Skolverket: Slutbetyg på riksnivå, spanska som språkval, åk 9, vt 2020¹⁶

Antal elever		Fördelning av slutbetyg (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	46 019	4	21	17	22	17	19

Som kan utläsas av tabellerna skiljer sig provbetyg och slutbetyg åt för de flesta betygssteg. Värt att notera är att en betydligt större andel elever uppnått D som *provbetyg* jämfört med andelen elever med D som *slutbetyg*. Den absolut största skillnaden mellan provbetyg och slutbetyg återfinns på betyget A. I övrigt är skillnaderna mindre.

6.1.2 Delprovresultat

I den insamling av provresultat som gjordes våren 2019 och 2020 är antalet elever per delprov högre än för provet som helhet. Detta beror på att inte alla lärare har valt att genomföra eller rapportera in resultat från samtliga tre delprov. Endast 2,5 procent (52 st.) inrapporterade provresultat är från spanska 2, gymnasiet, Vi har i det följande därför valt att inte särskilja dessa resultat utan rapporterar dem sammanslaget. Inrapporteringen per delprov ser ut på följande sätt.

¹⁶ Sveriges officiella statistik via Skolverket: Grundskolan – Slutbetyg – Riksnivå, Tabell 7 A, läsåret 2019/20

Tabell 3 – Inrapporterade delprovresultat, spanska som språkval, åk 9/spanska 2

Delprov	Antal elever	Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Reception	2 768	7	27	20	27	13	6
Tala	2 291	8	27	19	21	14	12
Skriva	2 482	11	24	19	20	12	13

Som kan utläsas av Tabell 3 skiljer sig delprovresultaten åt för de olika färdigheterna. Avseende *Fokus: Tala* och *Fokus: Skriva* bedömdes dubbelt så stor andel av prestationerna motsvara ett A i jämförelse med *Fokus: Reception*. I övrigt ligger delprovresultaten i allmänhet i linje med varandra, förutom en högre andel F vad gäller *Fokus: Skriva*.

6.1.3 Lärarenkäter efter provets genomförande

I enkäten som lärarna ombads besvara i Skolverkets bedömningsportal i samband med att provet genomfördes fick lärarna möjlighet att ta ställning till frågor och påståenden i ett slutet format (Likertskala), men även att fritt kommentera och lämna synpunkter i öppna kommentarsfält.

I anslutning till 2019 års prov inkom 141 lärarenkäter och 2020 var antalet 55. Det totala antalet är alltså 196. Antalet svar per delprov respektive fråga kan dock variera eftersom inte alla lärare besvarat samtliga delar i enkäten.

Enkäten inleds med två övergripande påståenden om det sammanhållna provet i spanska: ”Provet som helhet är bra” och ”Provet som helhet är ett stöd för betygssättningen”. Diagram 1 och 2 är baserade på 146 lärarsvar som redovisas i procenttal.

Som kan utläsas av diagrammen tyckte lärarna i hög utsträckning att provet som helhet är bra och erbjuder ett gott stöd för betygssättningen.

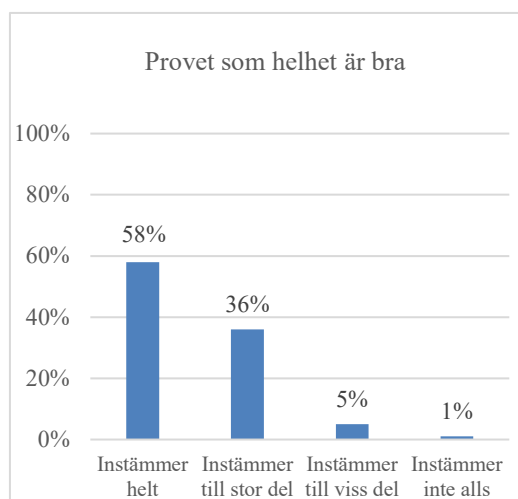

Diagram 1 – Spanska

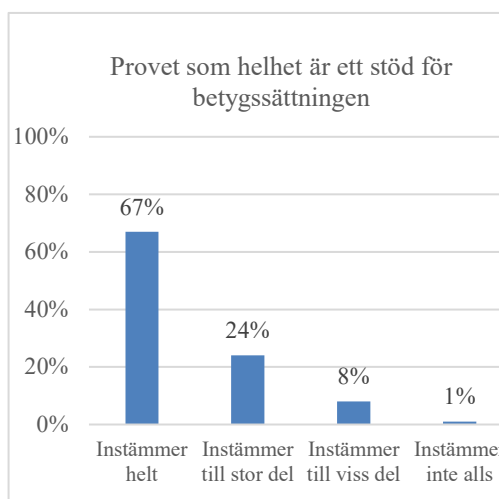

Diagram 2 – Spanska

85 procent av lärarna instämde även ”helt” eller ”till stor del” i påståendet att provet som helhet ger resultat som stämmer överens med deras egna bedömningar av enskilda elevers kunskaper. De flesta (86 %) av lärarna som besvarat frågan instämde också ”helt” eller ”till stor del” i påståendet ”Formuläret för sammanställning av elevresultat till provbetyg var

till god hjälp”. Totalt sett kan alltså konstateras att provet som helhet i mycket hög utsträckning tagits emot positivt av de lärare som besvarat enkäten.

Några lärare utnyttjade möjligheten att lämna synpunkter om provet som helhet i ett öppet svarsfält. Vissa lyfter fram fördelen med ett heltäckande och allsidigt prov som främjar likvärdighet:

Ett stort tack till er för att ni följer upp på hur bedömningen går till i Moderna Språk! Från gymnasielärarna har vi förstått att kunskapsnivå, bedömning och betyg varierar avsevärt i moderna språk. Med hjälp av mätinstrument som de prov som läggs ut på bedömningsportalen kan bedömningen blir mer likvärdig – underförstått att lärarna använder sig av nämnda prov.

Någon lärare har kommenterat provbetygsmodellen:

Det var intressant att se att de flesta resultaten stämmer väl med elevernas betyg. [...] Jag kunde också notera att i vissa fall där jag hade svårt att sätta betyg har delproven hjälpt mig med betygssättning.

Andra lärare kommenterar provets svårighetsgrad, och åsikterna går delvis isär:

Kan tycka att vissa delar är för enkla och att det skulle vara minst 50% rätt för E.

Alldeles för svårt prov. Läromedel är inte uppbyggda som dessa NP.

Vissa lärare har även valt att reflektera över sin egen undervisning i förhållande till provet:

Min reflektion är att större vikt vid/mer tid till TALA bör läggas i undervisningen generellt för att eleverna ska ha verktygen för att samtala fritt.

Överlag tycker jag att proven tar upp områden som eleverna har arbetat med. Dock upplever jag att eleverna överlag presterar sämre än vanligt på de receptiva förmågorna. Det skulle jag tro beror på att eleverna inte är vana att så länge fokusera på en hör- och läsförståelse.

6.2 Fokus: Reception

Det övergripande syftet med uppgifterna i det receptiva delprovet är att pröva elevernas förståelse av innehållet i olika slags texter och talat språk på spanska. Provtiden är 60 minuter för *Fokus: Läs* och ca 38 minuter för *Fokus: Höra*.

6.2.1 Delprovresultat

Totalt inrapporterades till NAFS 2 768 elevresultat från det receptiva delprovet våren 2019 och 2020. Av dessa var 53 procent flickor och 43 procent pojkar. För 4 procent av eleverna har kön ej angetts av lärarna.

Tabell 4 – Inrapporterade delprovresultat, *Fokus: Reception* – Spanska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	2 768	7	27	20	27	13	6
Flickor	1 496	5	23	21	29	15	7
Pojkar	1 190	10	32	20	24	10	4

Det vanligaste delprovresultatet var C (27 %) och det minst vanliga var A (6 %). Cirka 20 procent, bland både flickor och pojkar, hade delprovresultatet D. Resultaten skiljer sig annars åt mellan könen. Flickorna fick i genomsnitt högre resultat än pojkarna: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,5 för flickorna och 3,0 för pojkarna.

Gällande kravgränser för *Fokus: Reception* återfanns följande påstående i enkäten: ”Poänggränserna för reception var rimliga”. En klar majoritet av de 141 lärare som besvarat frågan angav att poänggränserna var ”rimliga” (74%) och 19 procent angav att de var ”till viss del rimliga”. De flesta lärarna var följaktligen nöjda med gränserna. Bland det fåtal lärare som tyckte annorlunda utmärker sig synpunkter på gränsen för E: bland 37 lärare som uttryckt åsikter om detta ansåg 24 att den är för mild.

6.2.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning

Alla uppgifter i det receptiva delprovet har prövats ut i ett slumpat urval, cirka 400 elever per uppgift, och i de tillhörande enkäterna gavs provtagarna möjlighet att lämna synpunkter på dessa uppgifter. Information från enkäterna är viktig för de överväganden som görs vid provets sammansättning. Det fanns även möjlighet att fritt framföra synpunkter i öppna kommentarsfält. Mellan 15 och 20 procent av eleverna har valt att kommentera de olika uppgifterna.

Nedan redovisas elevsvar på övergripande enkätfrågor om läsförståelsedelen uttryckta i procent samt exempel på kommentarer kring varje uppgift som förtydligar eller uttrycker andra personliga synpunkter från eleverna.

Läsförståelse

Delprovet *Fokus: Läsa* publicerat 2019 inleds med en uppgift av typen *multiple cloze* där eleverna under läsningens gång bland flera alternativ väljer vilka ord som utelämnats i texten. Syftet är framför allt att pröva förmågan att uppfatta ett innehållsligt sammanhang och att i ett funktionellt perspektiv förstå vilket ord som saknas. 80 procent av eleverna ansåg att den ”testar något som var bra att kunna”, medan 60 procent uttryckte att den var ”intressant”. I de öppna kommentarerna framgår också att eleverna generellt sett var nöjda, även om några tyckte att det kunde vara svårt:

Roligt med en liten annorlunda uppgift

Bra att det fanns ord att välja på annars blir det svårt

Uppgiften som följde, en längre berättande text med frågor av blandat format, avser att pröva såväl förståelse av enskilda konkreta detaljer som att uppfatta sammanhang. 88 procent av eleverna tyckte att den ”testar något som är bra att kunna” och 68 procent att den var ”intressant”, vilket också framgår av en majoritet av de öppna kommentarerna:

Intressant. Och roligt att läsa om en tjej

Bra frågor till texten

Det fanns även kommentarer som uttryckte svårigheter, bl.a. med en längre sammanhållen text:

Svårt att hålla koncentrationen i hela texten

En del frågor var för kluriga svar så man måste läsa noga

På position tre återfinns en uppgift med för eleverna vardagsnära innehåll som avser pröva sökläsnings. 72 procent av eleverna ansåg att den ”testar något som är bra att kunna” och 60 procent att den var ”intressant”. Andra aspekter som nämns i de öppna kommentarerna är formatet och svårighetsgraden. Vissa av kommentarerna är positiva:

Rolig och annorlunda uppgift

Bra uppgift med enkla frågor

och andra är av mer kritisk karaktär:

Onödigt förvirrande och komplicerad

Kunde knappt några ord, svåra frågor

Den näst sista uppgiften ansågs testa ”något som är bra att kunna” av 83 procent av eleverna. Här ska eleverna uppfatta detaljer och sammanhang genom att fylla de i ord som fattas i vardagligt förekommande dialoger med strategiskt valda luckor. Den avslutande itemiserade flervalsuppgiften med elevnära innehåll ansåg hela 90 procent av eleverna testa ”något som är bra att kunna”. 72 procent tyckte också att den var ”intressant”.

Rolig men lite klurig uppgift

Enkelt att chanssa med bara flerval

även om andra uppfattade den som mindre lämplig:

Otroligt rörig text – den gav mig huvudvärk!

Beträffande tidsåtgång angav eleverna i utprovning generellt att de upplevde den givna tiden som tillräcklig för att kunna genomföra de olika uppgifterna i elevhäftet.

Vad gäller uppgifternas svårighetsgrad visade utprovningen att det finns variation både mellan och inom uppgifterna, vilket är önskvärt i provmaterial. Dessa fem uppgifters estimerade svårighetsgrad överensstämde också med svårighetsgraden i tidigare prov på samma nivå. Beträffande uppgifternas *upplevda* svårighetsgrad skiljer sig elevernas åsikter åt och andelen elever som valt 1–3 i enkäten var mellan 44 och 55 procent. Cirka hälften av eleverna uppfattade alltså läsförståelseuppgifterna som lätta medan resten ansåg dem vara relativt svåra, vilket också framgår av en del elevkommentarer.

Hörförståelse

Nedan följer elevsvar på övergripande enkätfrågor om *Fokus: Höra* uttryckta i procent samt exempel på ofta förekommande kommentarer kring varje uppgift.

I samband med utprovning ansåg mellan 82 och 88 procent av eleverna att de fyra hörförståelseuppgifterna i delprovet från 2019 ”testar något som är bra att kunna”. Högst andel, 88 procent, tyckte så om matchningsuppgiften som inleder provet. Dessutom angav 66 procent av eleverna att denna uppgift var ”intressant” och 69 procent att ”taltempot var lagom”. Vid utprovningen visade sig denna uppgift även ha hög lösningsfrekvens (låg estimerad svårighetsgrad), varför den fick inleda delprovet. Här ska eleverna kombinera tio rubriker med de dialoger som de får höra. Uppgiften genomfördes med en genomsynning och med en blandning av röster och målspråksvarianter. I det öppna kommentarsfältet framförs åsikter av varierad och ibland motstridig karaktär:

Bra takt, inga problem att hänga med

Lagom svår, man fick lyssna noga

Vissa personer pratade otydligt och snabbt

Den andra uppgiften ansåg 66 procent av eleverna vara ”intressant”. Här samtalar två ungdomar kring för eleverna vardagsnära innehåll. Denna del avlyssnas två gånger, då talhastigheten uppfattats som relativt snabb (”lagom” av 63 %) och innehållet delvis är av komplex karaktär. Drygt hälften av frågorna är av flervalstyp med tre svarsalternativ, resten av öppet format. Även här uttrycks olika synpunkter som förtydligar och utvecklar elevernas åsikter:

Proffsigt och trovärdigt, tillräckligt med tid

Bra men svår uppgift. Roligt upplägg

Svår ibland, märkte att man behövde ändra andra lyssningen

Den följande itemiserade uppgiften av flervalformat med blandat vardagsnära innehåll genomfördes med en blandning av röster och målspråksvarianter, med en genomlyssning. Den upplevdes som ”intressant” av 73 procent av eleverna och 76 procent ansåg taltempot vara ”lagom snabbt”. Högst andel elever, 69 procent, trodde också att de ”klarat uppgiften bra” även om några elever uttryckte att de hade svårt att uppfatta detaljer och sammanhang:

Bra övning som passar bra som hörförståelse

Ganska lätt eftersom den innehöll mkt grunder

Man borde få höra allt två gånger

Den sista uppgiften är även den itemiserad och består av ett antal korta frågor som alla spelas upp två gånger. Eleven ska välja rätt alternativ som svar på frågan. 84 procent av eleverna tyckte att ”taltempot var lagom” och den upplevdes som ”intressant” av 63 procent av de medverkande eleverna även om vissa uppfattade formatet som komplicerat:

Rolig idé, enkel och lättsam uppgift, gillade den starkt

Jag läste nog inte instruktionerna först och förstod inte men jag tror det mesta blev rätt till slut

Den upplevda svårighetsgraden för *Fokus: Höra* var, liksom för *Fokus: Läsa*, relativt jämnt fördelad mellan elever som angav att uppgifterna var lätta respektive svåra men här med en övervikt åt ”lätt” beträffande två av uppgifterna. Även i detta delprov varierar estimerad svårighetsgrad, både inom och mellan uppgifterna, och ligger i linje med tidigare publicerade prov på samma nivå.

Receptiva uppgifter får generellt något högre lösningsfrekvens i prov än i respektive utprovning. Detta kan förmodligen kopplas till den s.k. *high stakes*-situation som råder vid provtillfället och det faktum att eleverna då anstränger sig något mer och är något mer motiverade att prestera än vid utprovning. Detta i provsammanhang ofta förekommande mönster är en faktor som beaktas vid de estimat av svårighetsgrad som görs inför sammanställningen av de olika läs- och hörförståelseuppgifter som utgör ett helt receptivt delprov.

6.2.3 Lärarenkäter efter provets genomförande

I lärarenkäten följer ett avsnitt om det receptiva delprovet. 138 respektive 135 lärare har valt att redovisa sin åsikt om *Fokus: Läsa* och *Fokus: Höra*.

Läsförståelse

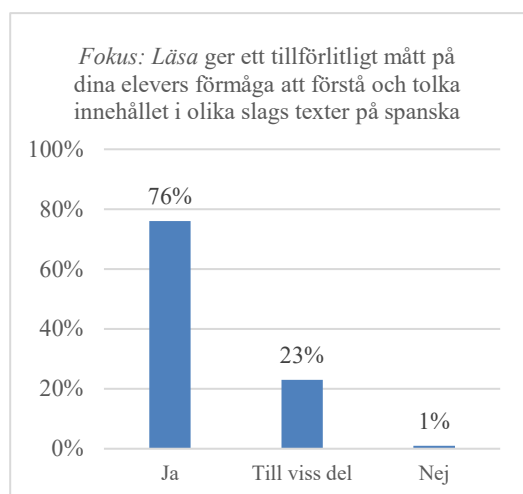

Diagram 3 – Svenska

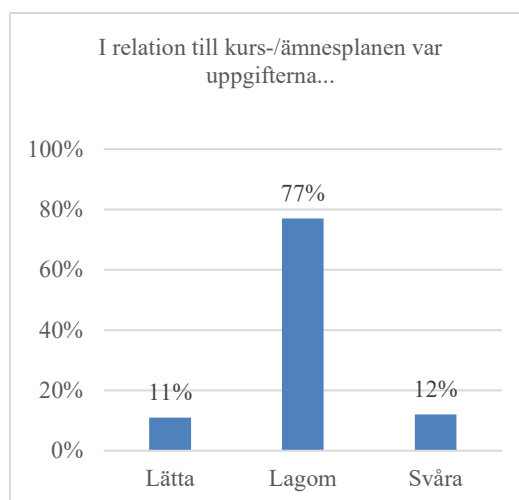

Diagram 4 – Svenska

De lärare som svarat ansåg i hög grad att delprovet ger ett tillförlitligt mått på elevernas läsförståelse (Diagram 3). Vad gäller uppgifternas språkliga svårighetsgrad ansåg i genomsnitt¹⁷ 77 procent av lärarna att de är ”lagom lätta/svåra” i relation till gällande kurs-/ämnesplan. Övriga har antingen tyckt att delprovet varit lätt eller svårt och fördelningen mellan dessa båda grupper är jämn (Diagram 4). Dessutom tyckte de allra flesta lärarna att de olika uppgifterna är ”lämpliga” eller ”mycket lämpliga” i relation till kurs-/ämnesplanen.

Totalt sett kan konstateras att läsförståelseprovet i mycket hög utsträckning tagits emot positivt av de lärare som besvarat enkäten.

Bland de 20 lärare som valt att lämna kommentarer i det öppna svarsfältet uttrycks olika åsikter. En stor del av kommentarerna ligger i linje med det som framgår av enkätsvaren ovan. Det är också vanligt att lärarna kommenterar delprovets svårighetsgrad, och där skiljer sig uppfattningarna delvis åt:

Svårighetsgraden hamnar på ett genomsnitt. Texterna var enkla för de mest språk-begåvade eleverna och utmanande för andra.

Årets prov i läsförståelse var svårare än de föregående proven.

Texterna är bra och det är en lagom nivå på frågorna till. Jag känner dock att poäng-nivån är för låg. Det är för enkelt att klara E och skillnaden mellan betygen är för liten.

De få lärare som har kommenterat uppgiftstyper nämner främst den provdel som består av korta dialoger med utelämnade ord [Uppgift 4]:

Denna uppgift testar inte bara elevernas förmåga att läsa och förstå utan även, till viss del, deras förmåga att uttrycka sig i skrift. Elever som ligger nära gränsen för betyget E har haft svårt för denna uppgift.

¹⁷ Beräknat på lärarnas omdömen om delprovets fem olika uppgifter

Anser att lucktexter/meningar där man fyller i ord som saknas testar mer grammatiken och förmågan att skriva korrekt även om tanken är att avkoda ord som saknas.

Hörförståelse

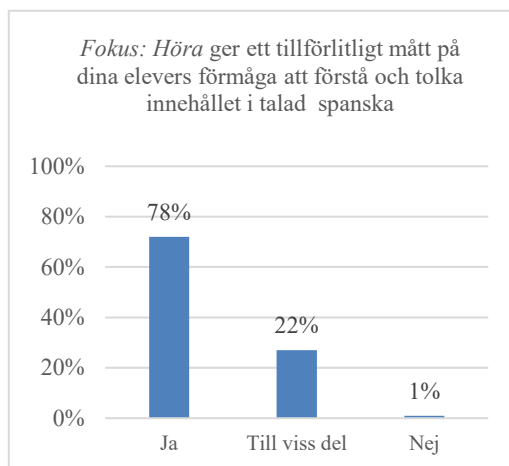

Diagram 5 – Spanska

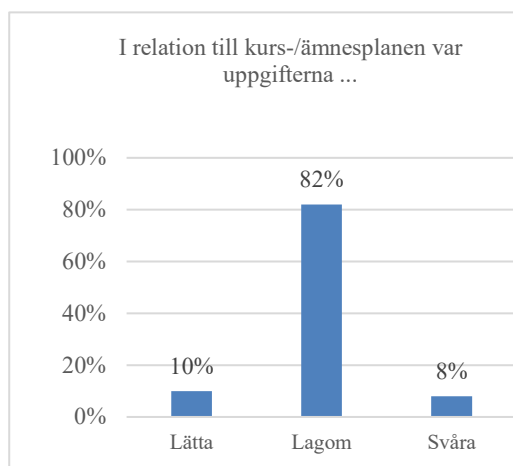

Diagram 6 – Spanska

En klar majoritet av lärarna som besvarat enkäten ansåg att delprovet ”ger ett tillförlitligt mått på elevernas förmåga att förstå och tolka innehållet i talad spanska” (Diagram 5). Beträffande uppgifternas språkliga svårighetsgrad ansåg i genomsnitt¹⁸ 82 procent av lärarna att de är lagom i relation till kurs-/ämnesplanen. Bland övriga fördelade sig åsikterna att delprovet varit lätt eller svårt ungefär på samma sätt som på *Fokus: Läsa*, dvs tämligen jämnt (Diagram 6).

I genomsnitt tyckte också 99 procent av lärarna att de olika uppgifterna är ”mycket lämpliga” eller ”lämpliga” i relation till kurs- eller ämnesplanen. Sammanfattningsvis kan konstateras att även hörförståelseprovet i mycket hög grad tagits emot positivt av de medverkande lärarna.

23 lärare valde att lämna kommentarer i det öppna svarsfältet som följer de slutna frågorna. Bland dessa lyfts olika aspekter av provet fram. En del omdömen är generell positiva:

Mycket bra och tydliga röster.

Uppskattad tydlighet kring om man får höra en eller två gånger. Även bra att detta varierar. Jag personligen gillade mycket detta med att höra frågan och kombinera med det möjliga svaret.

Några lärare kommenterar vissa delar mer ingående:

Denna typ [Uppgift 1] är mycket svår för eleverna trots att de bör hänga med ordför-rådsmissigt. Kanske blir det för stressigt att hålla reda på rubrikerna och fokusera på samtalen.

Tycker att ovanstående uppgifter är lämpliga. [Uppgift 3] är ganska lätt men å andra sidan får man bara lyssna på den en gång och därför anser jag den lagom svår.

Trots exempeluppgiften först samt instruktionerna blev [Uppgift 4] lite otydligt för eleverna.

¹⁸ Beräknat på de fyra olika uppgifterna i delprovet

I lärarenkäten ges lärarna även möjlighet att uttrycka åsikter specifikt om poänggränserna för respektive delprovresultat. 37 lärare har valt att göra detta, för olika poänggränser, och flertalet av dessa har uppgett att gränsen för delprovresultatet E upplevs som mild. Men åsikterna går isär:

Det är väldigt låg gräns för att räknas som godkänd. 6/24 känns som ett skämt.

Provet var svårare än tidigare. Särskilt de elever som har höga betyg presterade sämre resultat än förväntat.

Gränsvärdena för E är för låga och eftersom mina elever har fått utökat tid för läs delen höjde jag dessa. Men generellt är E gränserna låga i både moderna språk och engelska..

Tycker det är konstigt att lägga ihop resultaten på läs och hör. En elev kan ju vara bättre på läsa än på höra till exempel. Jag hade gärna sett separata betygsgränser. Det är ju också användbart ifall man skulle välja att bara göra en av delarna.

Det bör dock framhållas att hela 93 procent av de 141 lärare som besvarat den slutna frågan om poänggränserna för det receptiva delprovet som helhet, uppgav att de var ”rimliga” eller ”till viss del rimliga”. Vidare tyckte nästan alla lärare att bedömningsanvisningarna för båda delproven fungerade ”bra” (87 %) eller ”tillfredsställande” (11 %).

Som konstaterats i det föregående är acceptansen för *Fokus: Reception* totalt sett stor bland lärarna.

6.3 Fokus: Tala och samtala

Det övergripande syftet med delprovet *Fokus: Tala och samtala* är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på spanska i tal. Uppgiften från 2019 ger eleverna möjlighet att tala och samtala om för dem välbekanta ämnen och företeelser och består av två delar. Del A har fokus på enskild muntlig produktion, medan del B ger eleverna möjlighet att interagera. För att ge eleverna inspiration och uppslag ges bildstöd och några punkter som de uppmanas att förhålla sig till. Av sekretessskäl kan delprovets innehåll inte beskrivas utförligare. Tiden för genomförandet beräknas till cirka 15 minuter per elevpar.

6.3.1 Delprovresultat

Totalt inrapporterades 2 291 elevers resultat från det muntliga delprovet till projektet NAFS våren 2019 och 2020. Av dessa var 54 procent flickor och 44 procent pojkar. För 2 procent av eleverna har kön ej getts av lärarna.

Tabell 5 – Inrapporterade delprovresultat, *Fokus: Tala och samtala* – Spanska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	2 291	8	27	19	21	14	12
Flickor	1 248	5	21	20	24	15	14
Pojkar	1 000	11	34	17	18	12	9

För hela gruppen är E det vanligaste delprovresultatet, men det finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat. För flickorna är C vanligast förekommande (24 %), medan det för pojkarna är E (34 %). I likhet med de andra två delproven hade flickorna här i

genomsnitt högre resultat: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,7 för flickorna och 3,1 för pojkarna.

6.3.2. Elevenkäter vid storskalig utprovning – Fokus: Tala och samtala

Utprovningar av uppgifter för fri muntlig produktion och interaktion genomförs i något mindre volymer relaterade till inspelning av de autentiska elevexemplen. Av enkäterna, som grundar sig på 175 elevsvar, framgår att eleverna var mycket positivt inställda till denna uppgift. 95 procent ansåg att uppgiften ”testar något som är bra att kunna” och nästan lika många, 87 procent, tyckte att uppgiften var ”rolig att genomföra”. 74 procent tyckte att de fick möjlighet att ”visa vad jag kan” med uppgiften medan en lägre andel, 58 procent trodde att de hade ”lyckats bra”. 65 procent av eleverna tyckte att ”förberedelsetiden var tillräcklig” medan övriga hade motsatt åsikt. Bland de 90 elever som valt att framföra sina åsikter i det öppna svarsfältet är det ungefär jämnt fördelat mellan positiva och negativa synpunkter.

Vanligt förekommande positiva kommentarer rör uppgiftens relevans för nivån och uppgiftens modell samt möjligheten att få visa sin språkliga bredd, vilket åskådliggörs i nedanstående exempel:

Det tog upp något som vi har jobbat med, vilket var bra. Det var bra att det fanns olika alternativ som man kunde välja på.

Bra med tid för att förbereda sig

Jag tycker att uppgiften var rolig för att jag fick prata om [...] och vad man kan göra. Dialogen var även bra för att jag fick veta vad min kompis också tycker om [...].

De kommentarer som är mer kritiska behandlar t.ex. för kort förberedelsetid och upplevd svårighetsgrad:

Jag tycker att betydligt mer förberedelsetid för att få igång en konversation är nödvändig

Jag tyckte att den första uppgiften var lite svår eftersom att jag hade inte ett tillräckligt stort ordförråd

Några elever kommenterar även upplevd stress i samband med genomförandet av uppgiften:

Jag förstår varför denna övning finns och tycker den är mkt relevant. Men det var väldigt svårt att komma på något i en sådan pressad situation.

Jag tycker att det är ett lätt ämne att prata om men stressen man får slår över personen så att man inte kan prata. Men annars var det roligt och det roligaste var dialogen.

6.3.3 Lärarenkäter efter provets genomförande – Fokus: Tala och samtala

I denna del av enkäten ges lärarna möjlighet att ge sina synpunkter på det muntliga delprovet och nedan redovisas svaren på de två inledande och mest övergripande påståendena kring delprovet. 114 av lärarna har besvarat denna del av enkäten.

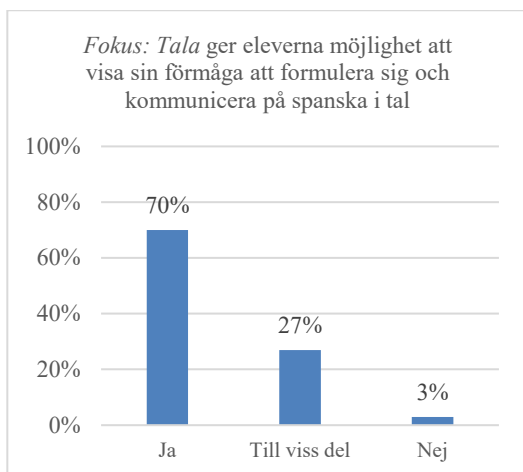

Diagram 7 – Spanska

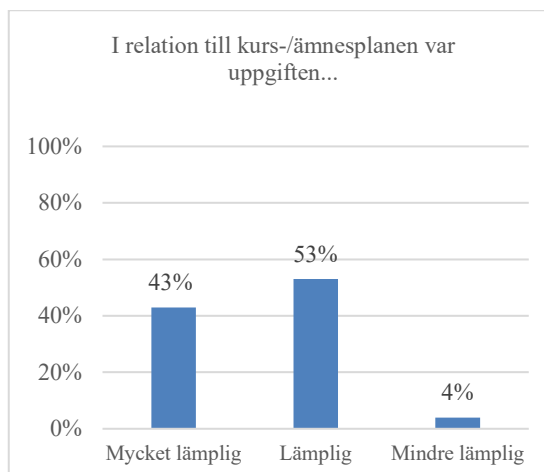

Diagram 8 – Spanska

Bland de medverkande lärarna råder det följaktligen stor enighet om att delprovet ger eleverna möjlighet att visa sina kunskaper avseende muntlig kommunikation. Nästan alla (96 %) ansåg också att uppgiften var ”mycket lämplig” eller ”lämplig” i relation till gällande kurs-/ämnesplan.

I enkäten gavs lärarna även möjlighet att uttrycka åsikter kring uppgiftens svårighetsgrad och de bedömningsanvisningar med kommenterade, autentiska elevsamtal som medföljer uppgiften. 110 av lärarna har valt att redovisa sin åsikt om detta, vilket redovisas med hjälp av nedanstående diagram i procenttal. De allra flesta lärarna gjorde bedömningen att uppgiftens svårighetsgrad är ”lagom lätt/svår” för nivån. Det råder även ganska stor enighet om att bedömningsanvisningarna med de kommenterade elevexemplen ger ett gott stöd vid bedömningen.

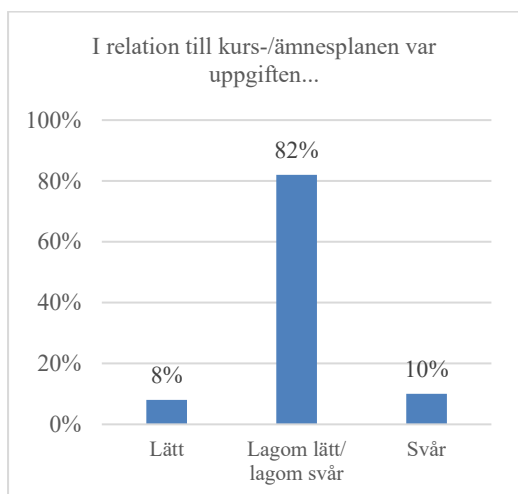

Diagram 9 – Spanska

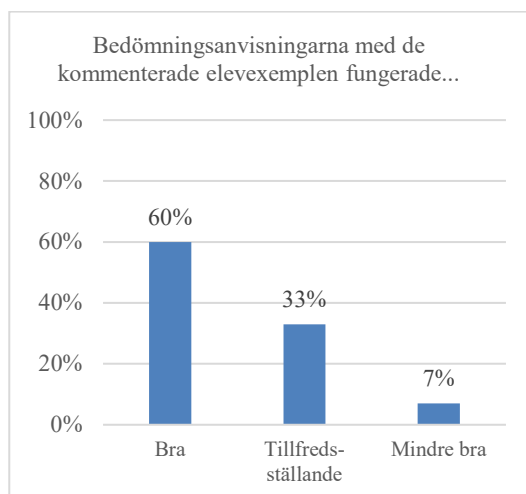

Diagram 10 – Spanska

Av övriga frågor i enkäten framgår att en majoritet av lärarna tyckte att uppgiften fungerade ”bra” (50 %) eller ”tillfredsställande” (40 %). 65 procent angav att resultaten ”för flertalet” elever låg i linje med deras övriga prestationer under läsåret medan 26 procent angav att detsamma gällde ”för cirka hälften” av eleverna.

50 av de 112 lärarna uppgav att någon form av sambedömning har förekommit och 13 av dessa uttryckte att *samtliga* elevprestationer har sambedömts. Endast en lärare angav att alla elevers prestationer enbart bedömts av en annan lärare än den undervisande. Det vanligaste (55 lärare) tycks alltså vara att man själv ansvarar för bedömningen av sina elevers muntliga prestationer.

30 av de 196 besvarade enkäterna innehöll kommentarer från det öppna svarsfält som var kopplat till detta delprov. Cirka hälften av dessa handlade om att läraren av olika skäl inte genomfört denna del. Bland övriga lärare uttryckte sig en del generellt positivt:

Uppgiften var genomtänk, men visa elever har svårt att komma igång.

De flesta eleverna upplevdes ha svårare för del 1 än för del 2, där de kunde hjälpa varandra i större utsträckning och välja språk som passade dem själva mer.

Det förekommer dock även kritiska synpunkter:

Jag upplevde att eleverna begränsades av uppgiftens utformning

Jag saknade bedömningsexempel för F. Jag hade många elever som var sämre än det inspelade bedömningsexemplet för E, men det var lite oklart hur mycket sämre som skulle vara acceptabelt för ett mycket svagt E.

6.4 Fokus: Skriva

Det övergripande syftet med uppgiften är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på spanska i skrift. För att ge eleverna inspiration och uppslag ges några frågor och punkter som de uppmanas att förhålla sig till. Av sekretesskäl kan inte delprovets innehåll inte beskrivas utförligare. Beräknad provtid är 60 minuter.

6.4.1 Delprovresultat

Totalt inrapporterades 2 482 elevers resultat från det skriftliga delprovet till projektet NAFS våren 2019 och 2020. Av dessa var 55 procent flickor och 43 procent pojkar. För 2 procent av eleverna har kön ej angetts av lärarna.

Tabell 6 – Fördelning av inrapporterade provresultat, *Fokus: Skriva* – Spanska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	2 482	11	24	19	20	12	13
Flickor	1 360	7	21	20	23	15	15
Pojkar	1 063	18	29	19	16	8	11

Delprovresultaten för *Fokus: Skriva* skiljer sig från övriga delprov gällande andelen F. För hela gruppen gäller att 11 procent av prestationerna inte har bedömts vara tillräckliga, men skillnaden mellan könen är stor. Flickorna hade i genomsnitt högre delprovresultat även här: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,6 för flickorna och 3,0 för pojkarna.

6.4.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning – Fokus: Skriva

Enkäten som tillhörde den aktuella provuppgiften besvarades av hela 438 elever i samband med utprovning. Här framgår att eleverna var mycket positivt inställda till uppgiftens utformning: 92 procent ansåg att det är en uppgift som ”testar något som är bra att kunna” och 73 procent tyckte att ”det var roligt att skriva om ämnet”. 78 procent ansåg att de fått möjlighet att ”visa vad jag kan” med uppgiften medan 62 procent trodde att de hade ”lyckats bra”.

Hälften av eleverna har även lämnat kommentarer i det öppna svarsfältet. En klar majoritet av dem är positiva även om det också finns kritiska röster. Många positiva åsikter handlar om att innehållet är relevant för nivån, lätt att förstå och roligt att skriva om:

Uppgiften passar alla betygsgrupper

Bra och enkel uppgift, enkel att förstå, inga konstigheter

Det var roligt att skriva (det uppskattas verkligen!)

De elever som hade en mera kritisk hållning uttryckte svårigheter att förstå instruktioner på spanska och att skriva längre texter:

Jag hade svårt att förstå instruktionerna (eftersom jag inte förstod alla ord)

Det är svårt att skriva så långt

6.4.3 Lärarenkäter efter provets genomförande – Fokus: Skriva

Den del av enkäten som gäller det skriftliga delprovet inleds med två övergripande påståenden som besvarats av 131 lärare. Svaren redovisas i procenttal nedan. Bland de medverkande lärarna råder stor enighet om att uppgifterna ger eleverna möjlighet att visa sin skriftliga förmåga och nästan alla anser också att uppgiften var ”mycket lämplig” eller ”lämplig” i relation till gällande kurs-/ämnesplan.

Diagram 11 – Spanska

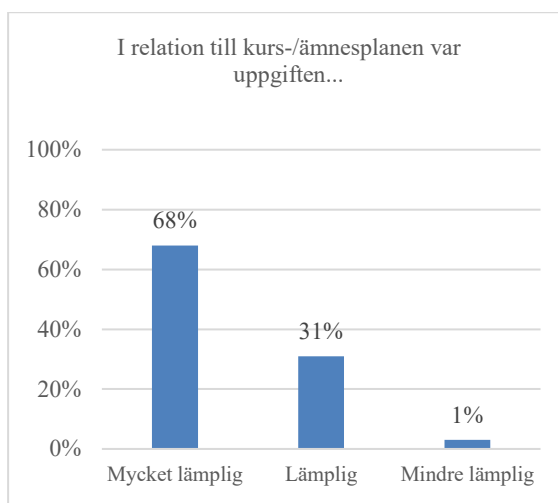

Diagram 12 – Spanska

Lärarna gavs även tillfälle att uttrycka sin åsikt kring uppgiftens svårighetsgrad och de bedömningsanvisningar med autentiska, kommenterade elevtexter som medföljer uppgiften. Detta redovisas i nedanstående diagram. En klar majoritet av lärarna att uppgiftens svårighetsgrad är ”lagom lätt/svår” för nivån. De var även i hög grad överens om att bedömningsanvisningarna med de kommenterade elevtexterna ger ett gott stöd vid bedömningen.

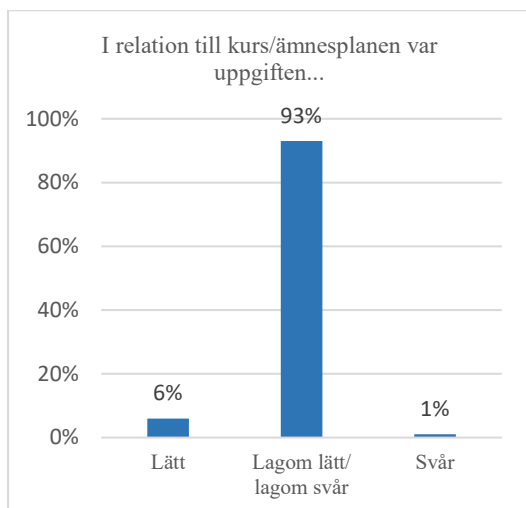

Diagram 13 – Spanska

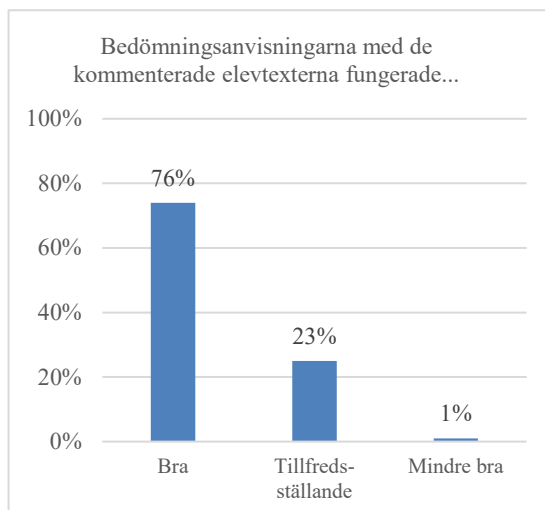

Diagram 14 – Spanska

Vidare angav 75 procent att resultaten ”för flertalet ”elever låg i linje med deras övriga prestationer under läsåret medan 20 procent angav detsamma ”för cirka hälften” av eleverna. Övriga enkätsvar gällande denna del visar att de allra flesta av lärarna tyckte att uppgiften i allmänhet fungerar ”bra” (69 %) eller ”tillfredsställande” (30 %).

78 av de 131 lärare som besvarat enkäten uttryckte att någon form av sambedömning har förekommit och 27 av dessa att *samtliga* elevtexter har sambedömts. Endast två lärare angav att alla texter bedömts fullt ut av en annan lärare. 46 lärare har angett att de ensamma ansvarat för bedömningen av sina elevers prestationer. Det tycks alltså vara något vanligare att lärare sambedömer vid *Fokus: Skriva* i jämförelse med *Fokus: Tala*.

23 av de 196 besvarade enkäterna innehöll svar från det öppna svarsfält som var kopplat till delprovet. Bland dessa finns respons och reflektioner av varierad karaktär. Flera lärare är mycket positivt inställda till delprovet:

Detta skriftliga prov är mycket bra. Utveckla gärna varianter på denna i framtida prov. Alla elever har chans att klara provet med denna utformning – Bra!

En öppen och bra uppgift. Eleverna på alla nivåer har chansen att visa vad de kan.

Bland de lärare som har en mer kritisk hållning finns åsikter kring uppgiftens funktionalitet och svårighetsgrad:

Många elever som normalt presterat E på skriftliga uppgifter lyckades inte på denna uppgift. De hade svårt att få till den språkiga variation som de normalt visar.

Gränsen på 100 ord är inte bra. Det blir en väldigt kort uppsats. Gränsen borde vara minst 150 ord.

Enstaka lärare efterfrågar instruktioner och bedömningsanvisningar som inte ligger helt i linje med den kommunikativa språksyn som präglar gällande styrdokument:

Många elever fick F eftersom de bara utfört en liten del av uppgiften. Vissa bedömningsanvisningar var lite luddiga. T.ex. behöver perfekt förekomma flera gånger för att eleven ska få C–A eller räcker det att de använt det en gång (korrekt)?

Skulle ni kunna skriva i bedömnings anvisningar vad kan man tänka till exemplen när en elev skriver fel verbform i texten.

7. Insamling tyska

7.1 Provet som helhet (vt 2019 och vt 2020)

7.1.1 Provbetyg

Våren 2019 publicerades för tyska som språkval i årskurs 9 och gymnasiekursen tyska 2 ett nytt bedömningsstöd med möjlighet att väga samman delprovsresultat till ett provbetyg. I anslutning till detta inledde projektet NAFS en resultatinsamling som pågick till och med våren 2020. Totalt rapporterades 1748 provbetyg in, de allra flesta av dessa, knappt 70 procent, inkom våren 2019. 93 procent (N=1623) av provbetygen rapporterades in från grundskolan och resterande 7 procent (N=125) från gymnasieskolans tyska 2.

För tyska som **språkval i årskurs 9** såg fördelningen mellan olika provbetyg ut på följande sätt:

Tabell 1 – Inrapporterade provbetyg, tyska som språkval i åk 9 vt 2019 och 2020 sammantaget

Antal elever	Fördelning av provbetyg (%)					
	F	E	D	C	B	A
1 623	3	13	25	26	22	11

Dessa provbetyg kan jämföras med Skolverkets statistik över slutbetyg för tyska som språkval i årskurs 9, vårterminen 2020 (Tabell 2). Det är dock viktigt att ha i åtanke att de inrapporterade *provbetygen* från NAFS insamling bygger på ett självselekerat urval, medan *slutbetygen* utgör de faktiska betygen för de elever i Sverige som läser tyska som språkval. Nedan presenteras slutbetygen från vårterminen 2020, men fördelningen var i det närmaste identisk 2019.

Tabell 2 – Slutbetyg på riksnivå, tyska som språkval, åk 9, vt 2020¹⁹

Antal elever	Fördelning av slutbetyg (%)					
	F	E	D	C	B	A
19 560	3	20	19	24	18	16

Som framgår av Tabell 2 uppnådde 97 procent av eleverna som läste tyska ett godkänt slutbetyg (E-A) våren 2020. Detsamma gällde för *provbetygen* enligt inrapporteringen till projektet NAFS (Tabell 1). Vid en jämförelse mellan *provbetyg* och *slutbetyg* skiljer sig dock fördelningen mellan de övriga betygen något åt. E och A förekommer i större utsträckning som slutbetyg än som provbetyg i insamlingen. För betygen D, C och B är förhållandet som synes det omvända.

¹⁹ Sveriges officiella statistik via Skolverket: Grundskolan – Slutbetyg – Riksnivå, Tabell 7 A, läsåret 2019/20

7.1.2 Delprovresultat

Vid den resultatinsamling som genomfördes av projektet NAFS rapporterades fler delprovresultat än provbetyg in. Vidare skiljer sig antalet inrapporterade elevresultat åt för olika delprov. När det gäller tyska, inkom totalt 2146 elevers resultat för *Fokus: Reception*, medan antalet för *Fokus: Tala*, respektive *Fokus: Skriva* var 1850 och 1859.

För tyska såg fördelningen mellan olika delprovresultat ut på följande sätt (resultat från grundskolan och gymnasieskolan är här summerade):

Tabell 3 – Inrapporterade resultat per delprov, tyska som språkval, åk 9/tyska 2

Delprovresultat (%)						
Delprov	F	E	D	C	B	A
Reception	3	14	18	26	20	19
Tala	4	26	24	24	14	9
Skriva	10	27	23	21	13	7

Som framgår av Tabell 3 skiljer sig delprovresultaten åt för olika färdigheter. För *Fokus: Skriva* bedömdes till exempel 10 procent av prestationerna motsvara ett F, vilket kan jämföras med *Fokus: Tala och samtala* där motsvarande andel var 4 procent och *Fokus: Reception*, 3 procent. Vidare finns olikheter mellan delproven beträffande andelen resultat motsvarande ett A. För *Fokus: Skriva* var den andelen 7 procent och för *Fokus: Tala och samtala* 9 procent. Gällande *Fokus: Reception* var samma andel däremot 19 procent. Detta delprovresultat ligger dock mest i linje med *slutbetygen* för tyska i riket som helhet, där 16 procent av niondeklassarna uppnådde slutbetyget A våren 2020 (Tabell 2).

7.1.3 Lärarenkät efter provets genomförande

Förutom insamlingen av elevresultat, samlades även lärares synpunkter kring provmaterialet in. För detta ändamål publicerades en lärarenkät i Skolverkets bedömningsportal. Frågorna besvarades genom att ange ett av flera alternativ i olika Likertskalor. Svaren kunde också kompletteras i öppna svarsfält.

I anslutning till genomförandet av det tyska provmaterialet besvarades 172 lärarenkäter. Antalet inskickade svar varierar dock för respektive fråga. Nedan sammanfattas lärarnas omdömen om provet som helhet och därefter presenteras statistik per delprov.

Lärarenkäten inleddes med två övergripande påståenden om det sammanhållna provet i tyska: ”Provet som helhet är bra”, respektive ”Provet som helhet är ett stöd för betygs-sättningen”. Diagram 1 och 2 utgår från 146 lärarsvar från grundskolan och gymnasieskolan och redovisas i avrundade procenttal:

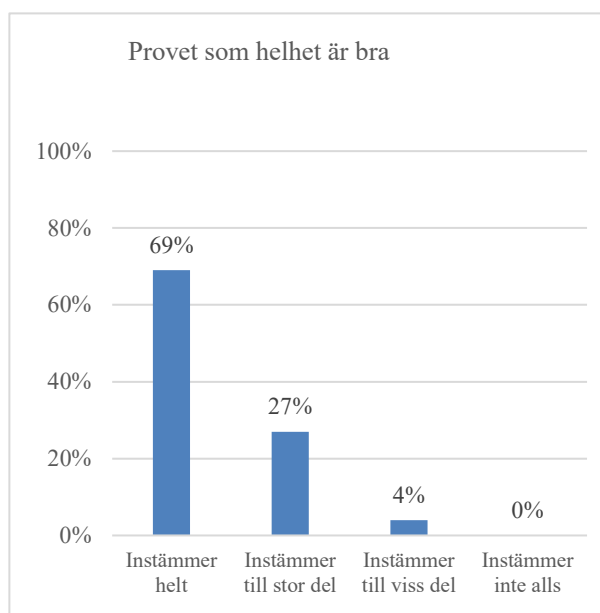

Diagram 1 – Tyska

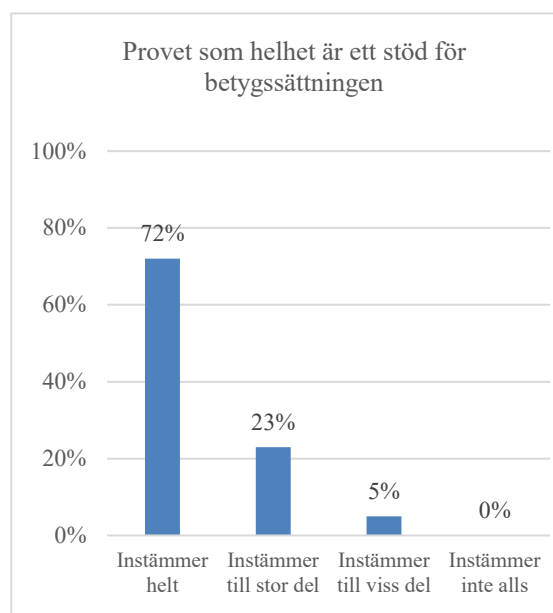

Diagram 2 – Tyska

Som kan utläsas av Diagram 1 och 2 uppgav de medverkande lärarna i hög utsträckning att provet som helhet är bra och att det erbjuder ett gott stöd för betygssättningen.

Utöver detta instämde 89 procent av lärarna ”helt” eller ”till stor del” i att provet som helhet ger resultat som stämmer överens med deras egna bedömningar av enskilda elevers kunskaper. Vidare uppgav de allra flesta, 77 procent, att de instämmer ”helt” eller ”till stor del” i påståendet att ”Formuläret för sammanställning av elevresultat till provbetyg var till god hjälp”.

Några lärare utnyttjade också möjligheten att lämna övriga synpunkter om provet som helhet:

Det är ett mycket heltäckande prov.

Provet är bra och väldigt bra att det är nytt! Borde komma nytt oftare.

Det är lättare att få högre betyg på de receptiva delarna eftersom de uppfattas som lätta av eleverna.

Noterade att mina elever hade så olika fel/rätt på uppgifterna, så alltså fanns det något för alla, typ ”Gott och blandat”. De har haft samma undervisning men har tagit till sig olika av ordförråd och grammatik som presenterats på lektionstid.

Sammanfattningsvis kan konstateras att provet som helhet togs emot på ett mycket positivt sätt av de lärare som besvarade enkäten.

7.2 Fokus: Reception

7.2.1 Delprovsresultat

Delprovet för reception avser pröva förståelse av innehållet i talat språk och olika slags texter. Totalt rapporterades 2 146 grundskole- och gymnasieelevers resultat från det receptiva delprovet in till projektet NAFS våren 2019 och 2020. Av dessa var 38 procent flickor och 57 procent pojkar. För resterande 5 procent hade läraren inte uppgett elevernas kön.

Tabell 4 – Inrapporterade delprovresultat, Fokus: Reception – Tyska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	2 146	3	14	18	26	20	19
Flickor	830	2	10	16	25	22	25
Pojkar	1 217	4	16	19	27	18	15

Sett till hela gruppen var C det vanligaste provresultatet på det receptiva delprovet och F det minst vanliga. Fördelningen skiljer sig dock åt mellan flickor och pojkar. Störst är skillnaden för E och A, där flickorna har högre resultat. Om F=1 och A=6 blir medelvärdet 4,3 för flickorna och 3,8 för pojkarna.

7.2.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning

Vid den storskaliga och slumpmässigt fördelade utprovning av läs- och hörförståelseuppgifter som föregick provets publicering, besvarade medverkande elever en enkät. Utprovningens resultat och enkäter är viktiga för de överväganden som görs vid provets sammansättning.

De uppgifter som tillsammans bildar ett receptivt delprov har i utprovning visat sig ha de mättekniska egenskaper som krävs och har emottagits positivt av såväl elever som lärare. Uppgifterna kommer som regel från olika utprovningar och följaktligen är det olika elever som har besvarat enkäterna kring de uppgifter som återfinns i ett och samma prov. Enkäterna ger också eleverna möjlighet att komplettera svaren i Likertskalorna med öppna kommentarer.

Receptiva uppgifter får generellt något högre lösningsfrekvenser i prov än i respektive utprovning. Detta kan förmodligen kopplas till den s.k. *high stakes*-situation som råder vid provtillfället och det faktum att eleverna då anstränger sig något mer och är något mer motiverade att prestera än vid utprovning. Detta mönster är en faktor som beaktas inför sammansättning av olika läs- och hörförståelseuppgifter till ett helt receptivt delprov.

Nedan följer en sammanställning av elevernas synpunkter på uppgifterna i *Fokus: Läs* samt några exempel på egenformulerade kommentarer.

Läsförståelse

Fokus: Läs inleds med en uppgift med flervalalternativ som avser pröva förståelse av olika ord och uttryck i ett sammanhang. 61 procent av eleverna som deltog i utprovningen angav att den är en ”intressant och rolig uppgift”.

Den därpå följande uppgiften är av typen *matchning*, där eleverna under läsningens gång parar ihop olika påståenden med den information som ges i ett antal kortare texter. Uppgiften avser pröva förståelse av såväl helhet som detaljer i berättande texter om vardagliga situationer, händelser och aktiviteter. 85 procent av eleverna uppgav att ”uppgiften testar något som är bra att kunna”, medan 65 procent angav att den var ”intressant”.

Nedan följer några elevkommentarer av olika karaktär från det öppna svarsfältet kopplat till denna uppgift:

Ett roligt sätt att testa sina kunskaper på.

Uppgiften var intressant men det var många ord som vi inte lärt oss tyckte jag.

Lite enklare än de andra med att lista ut, läsa svaret.

Den tredje uppgiften i läsförståelseprovet avser pröva informationssökning, här i kortare texter kring ett gemensamt tema. Eleverna besvarade frågorna genom att formulera korta svar, eller genom att välja ett av fyra svarsalternativ. 82 procent av eleverna angav i utprovningen att ”uppgiften testar något som är bra att kunna” och 64 procent att ”uppgiften var intressant”. De fritt formulerade elevkommentarerna rörde såväl innehåll som instruktioner och strategier:

Nästan roligast av dem alla, svår i slutet dock.

Denna del var den som jag förstod mest och hade tydliga instruktioner.

Jag tog från texten och gissade.

Den avslutande uppgiften består av en berättande text där eleverna genom att fylla i rätt ord i strategiskt valda luckor kan visa att de uppfattar såväl sammanhang som detaljer. 83 procent av eleverna instämde med påståendet att ”uppgiften testar något som är bra att kunna”.

När det gäller de fyra uppgifternas svårighetsgrad, visade utprovningen att det finns en variation både mellan och inom de valda uppgifterna, vilket är en viktig faktor i provsammanhang. Svårighetsgraden överensstämmer också med estimerad svårighetsgrad för tidigare prov på samma nivå. Beträffande elevernas *upplevelse* av svårighetsgraden, uttryckte ungefär hälften att läsförståelseuppgifterna kändes lätta, medan övriga snarare ansåg dem vara svåra. Detta framgår även i en del elevkommentarer:

Lite för svårt för mig.

Det var lagom svårt, inte för svårt men inte heller för lätt.

Vad gäller tidsåtgång angav eleverna i utprovning generellt sett att den givna tiden var tillräcklig för att genomföra av de olika uppgifterna.

Hörförståelse

I *Fokus: Höra* ingår fem olika provuppgifter. En stor majoritet av eleverna uppgav i utprovning att dessa uppgifter ”testar något som är bra att kunna”.

Den inledande uppgiften är av typen *matchning* där eleverna lyssnar på ett antal korta scener och kombinerar dessa med olika platser som återfinns på elevbladet. Uppgiften genomförs med en genomlyssning. Den har placerats först i provet eftersom eleverna i utprovning upplevde den vara relativt lätt. Vidare uppgav en majoritet av eleverna att uppgiften var ”intressant” och att taltempo samt pauser var lagom långa.

Elever som valde att lämna en kommentar om uppgiften nämner bland annat upplägg och innehåll:

Det tvingar en att lyssna på vad de säger för att sätta in det i rätt sammanhang.

Den var intressant och lärorik och något som jag inte har gjort så mycket.

Den därpå följande uppgiften bygger på ett antal ungdomars berättelser om sig själva. Eleverna lyssnar två gånger och besvarar frågorna genom att välja ett av tre svarsalternativ. 67 procent av eleverna angav i samband med utprövning att uppgiften var ”intressant”. Vidare upplevdes taltempo och pausering fungera bra. Bland de öppna kommentarerna nämns till exempel uppgiftens innehåll och svårighetsgrad:

Va faktiskt lite intressant.

Den här var bra uppbyggd med pauser och lagom snabbt, men svår.

Den tredje uppgiften i provet spelas även den upp två gånger. Här förekommer två något längre, sammanhängande avsnitt och de tillhörande frågorna besvaras genom att ange ett av tre flervalsalternativ eller genom att eleven själv formulerar korta svar. Innehållet är vardagsnära och upplevdes som ”intressant” av cirka 60 procent av eleverna. I de öppna kommentarerna går åsikterna isär beträffande taltempo och svårighetsgrad:

Hann inte skriva allt men det var bra att höra två gånger.

Språket var ganska svårt och de pratade snabbt.

Denna var lättare än de andra.

Den uppgift som eleverna i allra högst utsträckning uppgav ”testar något som är bra att kunna” (87 %) var uppgiften som återfinns på position fyra i provet. Dessutom upplevde 74 procent av eleverna att den var ”intressant”. Uppgiften består av ett antal korta frågor som alla spelas upp två gånger och som besvaras genom att eleven väljer ett av tre svarsalternativ. Även här förekommer olika åsikter kring uppgiftens upplägg i de öppna kommentarerna:

Den här var roligast och nästan lättast.

För lång paus mellan uppgifterna.

För snabbt mellan frågorna.

I den avslutande uppgiften, som handlar om olika fritidsintressen, kombineras flervalsfrågor med frågor som eleverna besvarar med egna ord. Även denna uppgift togs emot väl i samband med utprövning. 61 procent av eleverna svarade att ”uppgiften var intressant”, medan taltempo och pausering upplevdes som lagom av 61, respektive 79 procent. Kommentarer i det öppna svarsfältet rör bland annat egna förkunskaper och skolans tekniska utrustning:

Jag har inte lyssnat på tyskt tal på väldigt länge och kände mig därför osäker på mycket.

En ganska lätt och bra övning.

Mikrofonen var skitdålig man hör ju inte vad ni säger för att den brusar.

Därutöver visade utprövningen att det finns en rimlig svårighetsmässig progression både inom och mellan uppgifterna i *Fokus: Höra*. Antalet elever som angav att uppgifterna var lätta respektive svåra var relativt jämnt fördelat, med en liten övervikt åt det enklare hållet

beträffande tre av uppgifterna. Följande två kommentarer sammanfattar de synpunkter som framkommit kring svårighetsgraden i elevenkätens öppna svarsfält:

Det va tricky.

Bra nivå men ibland blev det lite lurigt.

7.2.3 Lärarenkät efter provets genomförande

Enkäten som lärare ombads besvara efter provets genomförande innehöll ett avsnitt om de receptiva uppgifterna. 133 lärare besvarade enkäterna beträffande delproven *Fokus: Läsa* och *Fokus: Höra*.

Läsförståelse

Lärarenkäten inleds med två frågor om *Fokus: Läsa* som helhet. De lärare som besvarade enkäten angav i mycket hög grad att delprovet helt eller till viss del ”ger ett tillförlitligt mått på elevernas läsförståelse” (Diagram 3). Vad gäller de fem uppgifternas svårighetsgrad, angav i genomsnitt 80 procent av lärarna att de är ”lagom lätta/lagom svåra” i relation till gällande kurs-/ämnesplan (Diagram 4). Övriga lärare angav antingen att delprovet varit lätt eller svårt i relation till kurs-/ämnesplanen och fördelningen mellan dessa båda grupper är relativt jämn:

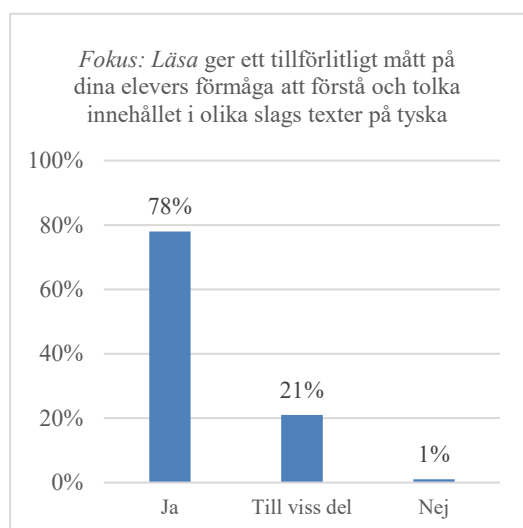

Diagram 3 – Tyska

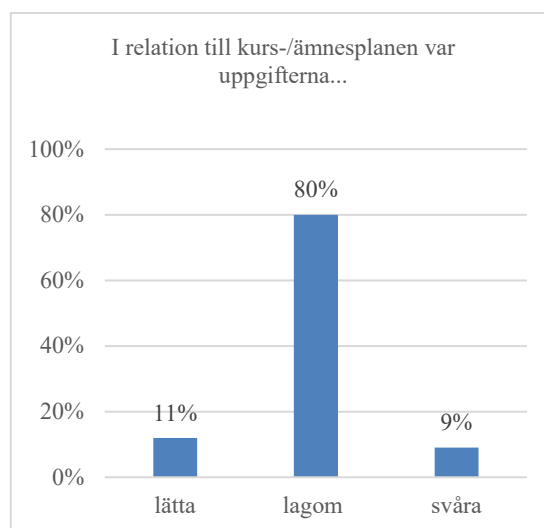

Diagram 4 – Tyska

Utöver detta uppgav en stor majoritet av lärarna att de fyra läsförståelseuppgifterna i provet är ”mycket lämpliga” eller ”lämpliga” i relation till kurs-/ämnesplanen. Totalt sett kan således konstateras att delprovet för läsförståelse i mycket hög utsträckning tagits emot positivt av de lärare som besvarat enkäten.

Bland de 16 lärare som valt att komplettera sina svar i det öppna svarsfältet uttrycks olika åsikter kring delprovet. En stor del av kommentarerna överensstämmer med bilden som ges i enkätsvaren ovan och handlar bland annat om att ett heltäckande prov av denna typ stödjer betygssättningen. Det är tämligen vanligt bland lärarna att kommentera enskilda uppgifters innehåll eller svårighetsgrad, där de delvis har olika uppfattning:

Eleverna upplevde själva provet som ”för mycket” – dvs. för många uppgifter på kort tid. Alla eleverna hann dock med uppgifterna och själv tycker jag att delprovet genom sina olika uppgifter testa fram verkligen kunskap.

Uppgift 1 och 4 borde ha haft fler uppgifter.

I kursen Tyska 2 för gymnasiet har vi inte gått igenom preteritum, eftersom det inte förekommer i den lärobok vi använder.

Hörförståelse

Precis som för *Fokus: Läs* inleds enkäten avseende *Fokus: Höra* med ett antal övergripande frågor. En klar majoritet av de medverkande lärarna uppgav att delprovet ”ger ett tillförlitligt mått på elevernas förmåga att förstå och tolka innehållet i talad tyska” (Diagram 5). Beträffande svårighetsgraden, uppgav de allra flesta respondenterna att uppgifterna är ”lagom lätta/svåra” i relation till kurs-/ämnesplanen (Diagram 6).

Diagram 5 – Tyska

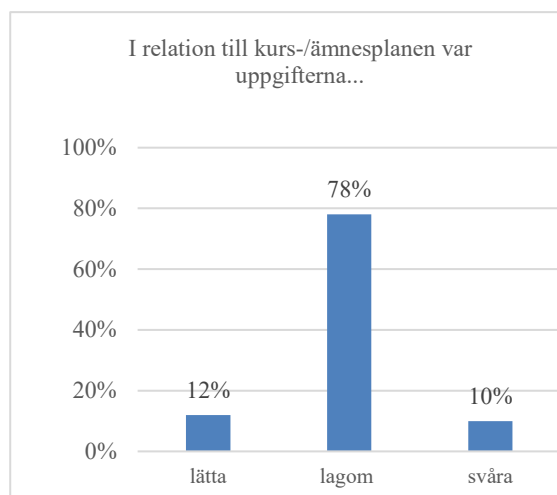

Diagram 6 – Tyska

Vidare uppgav i genomsnitt 98 procent²⁰ av lärarna att de fem uppgifterna i delprovet är ”mycket lämpliga” eller ”lämpliga” i relation till kurs-/ämnesplanen. Sex lärare har lämnat kommentarer i det öppna svarsfältet och lyfter bland annat fördelarna med ett heltäckande receptivt delprov:

[...] Dessa prov känner jag är allsidiga, testar olika delar av det centrala innehållet mm, så de är jättebra!

Det är bra att det finns såväl lätta, lagom svåra som lite svårare hörförståelse för att alla elever ska få chans att ta poäng och som lärare ser jag vilka elever som faktiskt har en bättre förståelse för språket.

Sammanfattningsvis kan konstateras att också *Fokus: Höra* i mycket hög grad togs emot positivt av de lärare som har besvarat enkäten.

Lärarenkäten avslutas med några frågor som rör bedömningen av delprovet *Fokus: Reception* som helhet. När det gäller bedömningsanvisningarna, angav 93 procent av de 136 respondenterna att de fungerade ”bra”, medan 4 procent valde alternativet ”tillfredsställande”.

I enkäten gavs även möjlighet att kommentera kravgränssättningen i ett öppet svarsfält, vilket 36 lärare valde att göra. Ett mindre antal efterfrågade där högre poänggränser, framförallt för delprovsresultaten E och D, men svaren varierar och även mildare gränser efterfrågas i enkäten:

²⁰ Beräknat på lärarnas omdömen om delprovets fem olika uppgifter

Mina svagaste elever nådde inte upp till E.

En del elever underpresterade på detta prov.

Mina elever lyckades alla behålla sina betyg från förra terminen!

Lagom svårighetsgrad på provet i sig, men gränserna för läs- och hörförståelsen är alltför generösa.

De 137 lärare som besvarade den slutna frågan ”Poänggränserna för reception var rimliga” förmedlar dock en överlag mycket positiv bild av utfallet. Hela 94 procent uppgav här att de ansåg gränserna för olika delprovresultat vara ”rimliga” eller till ”viss del rimliga”.

7.3 Fokus: Tala och samtala

Det övergripande syftet med delprovet *Fokus: Tala och samtala* är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på tyska i tal. För att ge eleverna inspiration och uppslag ges bildstöd samt punkter att förhålla sig till. Delprovet, bestående av två delar, ger eleverna möjlighet att berätta, beskriva och samtala kring personer, platser och aktiviteter. Del 1 har främst fokus på muntlig framställning, medan del 2 ger underlag för interaktion kring ett innehåll.

7.3.1 Delprovresultat

Totalt 1 850 elevers resultat från delprovet *Fokus: Tala och samtala* rapporterades in till projektet Nafs från grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolans tyska 2, våren 2019 och 2020. Av dessa var 38 procent flickor och 58 procent pojkar. För 4 procent av eleverna har läraren inte angett kön.

Tabell 5 – Inrapporterade delprovresultat, *Fokus: Tala och samtala* – Tyska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	1 850	4	26	24	24	14	9
Flickor	706	3	19	22	27	17	12
Pojkar	1 067	5	30	24	22	12	7

För hela gruppen är E det vanligaste delprovresultatet, men det finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat. För flickorna är C vanligast förekommande, medan det för pojkarna är E. I likhet med delprovet *Fokus: Reception* hade flickorna i genomsnitt högre delprovresultat än pojkarna: om F=1 och A=6 var medelvärdet 3,7 för flickorna och 3,3 för pojkarna.

7.3.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning, *Fokus: Tala och samtala*

Utprovningar av uppgifter för muntlig produktion och interaktion genomförs av praktiska skäl i något mindre volymer än övriga provuppgifter. Denna enkät grundar sig på 102 elevsvar. Av svaren framgår att eleverna var mycket positivt inställda till uppgiften i *Fokus: Tala och Samtala*. 91 procent ansåg att den ”testar något som är bra att kunna” och 80 procent att uppgiften var ”rolig att genomföra”. 78 procent av eleverna uppgav att de fick ”möjlighet att visa vad de kan”, medan 64 procent upplevde att de hade ”lyckats bra med uppgiften”.

Bland de 37 elever som valt att framföra synpunkter i det öppna svarsfältet förekommer till övervägande del positiva omdömen. Här kommenteras bland annat uppgiftens relevans för nivån och uppgiftens modell, vilket åskådliggörs i nedanstående exempel:

Uppvärmningen var bra, för då kom man igång.

Det var en bra övning för att improvisera och det var lätt att komma på grejer. [...]

Jag tycker att det var en bra uppgift eftersom jag inte behövde prata om mig själv. [...]

En relativt lätt och förståelig uppgift att göra.

Kommentarer av mer kritisk karaktär rör till exempel delprovets förberedelse och den upplevda svårighetsgraden:

Man kanske behöver ha längre tid för förberedelse.

Svårt att komma ihåg alla ord man ville.

7.3.3. Lärarenkät efter provets genomförande, Fokus: Tala och samtala

114 lärare besvarade de två inledande påståendena kring delprovet *Fokus: Tala och samtala* och resultaten redovisas i Diagram 7 och 8.

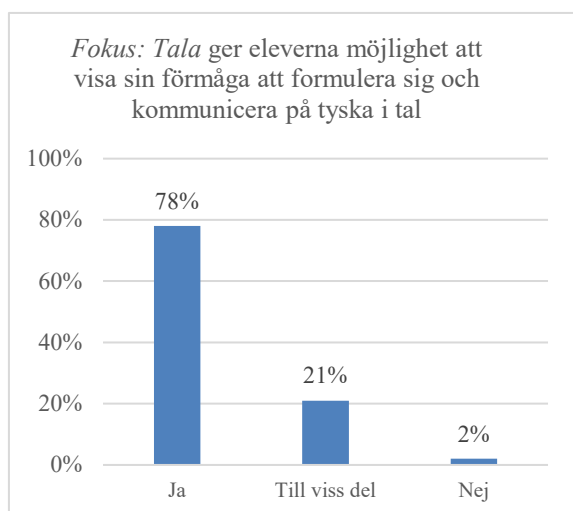

Diagram 7 – Tyska

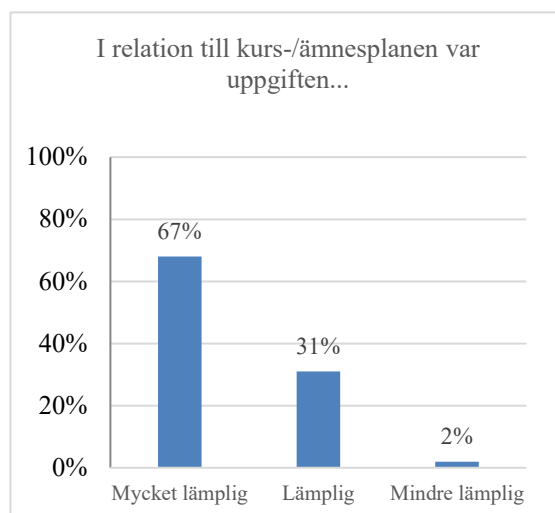

Diagram 8 – Tyska

Som framgår av diagrammen är de medverkande lärarna i mycket hög grad överens om att delprovet ger eleverna möjlighet att visa sina kunskaper i tyska avseende muntlig kommunikation.

Utöver detta uppger nästan alla lärare (98 %) att uppgiften är ”mycket lämplig” eller ”lämplig” i relation till kurs-/ämnesplanen. Vidare uppgav nästan alla medverkande lärare att uppgiften fungerade ”bra” eller ”tillfredsställande”.

Lärarna gavs i enkäten också möjlighet att uttrycka sin åsikt kring uppgiftens svårighetsgrad och kring bedömningsanvisningarna med tillhörande autentiska och kommenterade elevsamtal från utprovning. Svaren redovisas i nedanstående diagram.

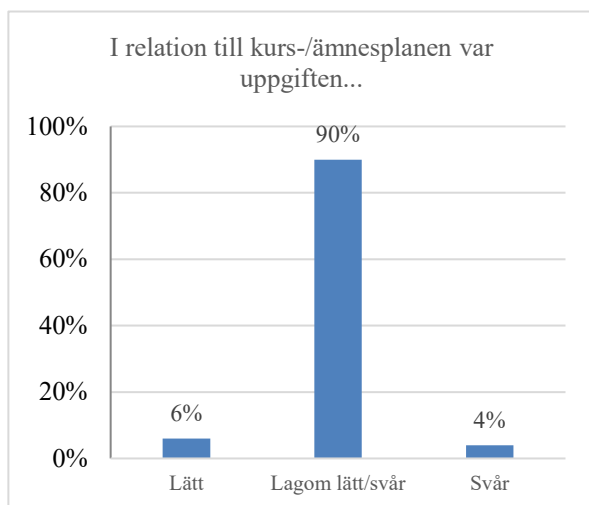

Diagram 9 – Tyska

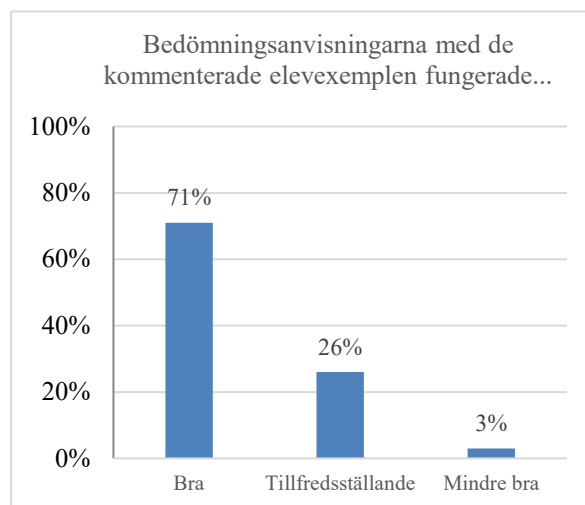

Diagram 10 – Tyska

Som kan utläsas i Diagram 9 och 10 gjorde en stor majoritet av de medverkande lärarna bedömningen att uppgiftens svårighetsgrad är ”lagom lätt/lagom svår” för nivån. Det råder också tämligen stor enighet om att bedömningsanvisningarna med de kommenterade elevexemplen ger ett gott stöd vid bedömningen. Utöver detta angav 84 procent att delprovresultatet för ”flertalet elever” låg i linje med övriga prestationer under läsåret, medan 12 procent angav att detsamma gällde för ”cirka hälften” av eleverna.

När det gäller bedömningen av elevprestationer i samband med genomförandet av *Fokus: Tala och samtala*, angav 40 av de 114 respondenterna att någon form av sambedömning har förekommit. Av dessa uttryckte 11 lärare att samtliga elevprestationer har sambedömts, medan 72 angav att de ensamma ansvarade för bedömningen. Ingen lärare angav att elevernas prestationer fullt ut bedömts av en annan lärare än den som vanligen undervisar i gruppen. I de öppna kommentarerna framgår att fler lärare hade önskat samarbeta med kolleger kring bedömningen, men skriver att detta inte är möjligt då inga andra lärare i tyska finns på den aktuella skolan. I vissa fall beskrivs emellertid att utbyte mellan lärare i olika moderna språk inom skolenheten förekommer i bedömningssammanhang.

I 26 av de 114 inkomna enkäterna hade svar avgetts i det öppna svarsfält som var kopplat till delprovet. Flera lärare uttryckte sig generellt positivt kring uppgiftens upplägg, medan andra reflekterade kring sin egen undervisning i förhållande till provet:

Ni hade verkligen lyckats med denna del. Eleverna pratade på och interagerade mycket bra.

Bra material och bra exempel att bedöma kring.

Det är bra att testet är i två delar och att de får förbereda sig för första delen. Det bidrog till att eleverna kom igång med samtalet från början.

I undervisningen jobbar vi mycket med dialoger. [...] Känns som att den här delen hamnar lite utanför det vi vanligtvis gör.

7.4 Fokus: Skriva

Det övergripande syftet med delprovet *Fokus: Skriva* är att ge eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på tyska i skrift. Som inspiration och stöd för skrivandet finns i uppgiften bilder samt några punkter att förhålla sig till.

7.4.1 Delprovresultat

Totalt rapporterades 1 859 elevers resultat in för delprovet *Fokus: Skriva* från grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolans tyska 2, våren 2019 och 2020. Av dessa var 38 procent flickor och 58 procent pojkar och för resterande 4 procent har kön inte angetts av läraren.

Tabell 6 – Inrapporterade delprovresultat, *Fokus: Skriva* – Tyska

Antal elever		Fördelning av delprovresultat (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	1 859	10	27	23	21	13	7
Flickor	707	7	20	22	24	18	10
Pojkar	1 074	12	32	23	19	10	5

Fördelningen av de olika delprovresultaten (Tabell 6) liknar i stort resultaten för *Fokus: Tala och samtala*, men med en viktig skillnad; andelen elever som inte uppnådde ett godkänt resultat (E–A) är här avsevärt större. Hela 10 procent av prestationerna bedömdes inte vara tillräckliga (F). I likhet med övriga delprov har flickorna i genomsnitt högre resultat än pojkarna och det är i detta delprov den största skillnaden återfinns: om F=1 och A=6 blir medelvärdet 3,6 för flickorna och 3,0 för pojkarna.

7.4.2 Elevenkäter vid storskalig utprovning, Fokus: Skriva

Enkäten som gavs i samband med utprovning av den aktuella provuppgiften besvarades av 214 elever. Svaren visar att eleverna var mycket positivt inställda till uppgiftens utformning, då 87 procent angav att det är en uppgift som ”testar något som är bra att kunna” och 72 procent att ”det var roligt att skriva om ämnet”. 83 procent uppgav att uppgiften gav dem ”möjlighet att visa vad de kunde” medan något färre, 64 procent, upplevde att de hade ”lyckats bra med uppgiften”.

Bland de 45 kommentarer som lämnades i det öppna svarsfältet lyfts bland annat att uppgiftens innehåll är relevant för nivån och roligt att skriva om:

Bra med punkterna. En bra övning rent generellt.

Det var en lärorik och hyfsat rolig uppgift som testar något bra att kunna.

Bland övriga kommentarer uttrycks bland annat utmaningar med att skriva texter:

Vi har aldrig fått lära oss hur man sätter ihop en text, vi får bara lära oss en massa glosor och böjningar.

Det är svårt att skriva en hel text om man inte kan alla ord. [...] Det hade varit bra om man hade fått mer rader att skriva på för det räckte inte.

7.4.3 Lärarenkät efter provets genomförande, Fokus: Skriva

Den del av lärarenkäten som rör det skriftliga delprovet besvarades av 122 lärare. Svaren tyder på att dessa lärare i hög grad var överens om att uppgiften prövar rätt saker (Diagram 11). Dessutom uppgav samtliga lärare att uppgiften var ”mycket lämplig” eller ”lämplig” i relation till kurs-/ämnesplanen (Diagram 12).

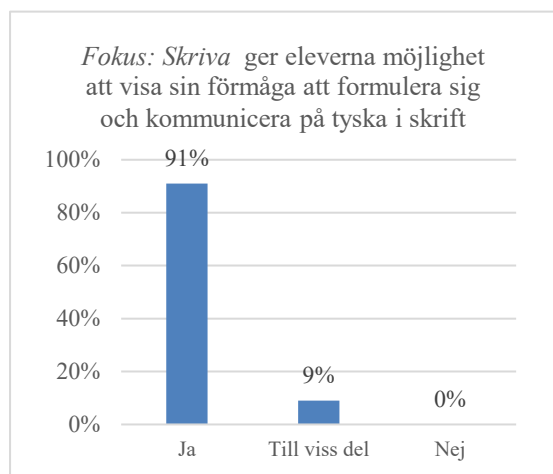

Diagram 11 – Tyska

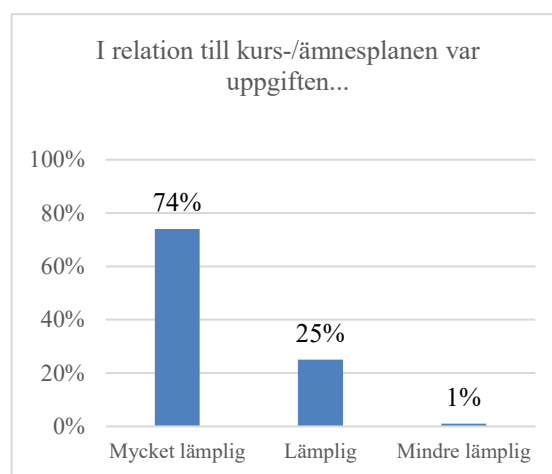

Diagram 12 – Tyska

Övriga enkätsvar indikerar att nästan samtliga lärare upplevde att uppgiften fungerade ”bra” eller ”tillfredsställande”.

Respondenterna gavs även möjlighet att uttrycka sin åsikt om uppgiftens svårighetsgrad och bedömningsanvisningarna med autentiska och kommenterade elevtexter från utprovning. Svaren, som redovisas i Diagram 13 och 14, visar att en överväldigande majoritet av lärarna angav att uppgiftens svårighetsgrad är ”lagom lätt/lagom svår” för nivån. De var även i stor utsträckning överens om att bedömningsanvisningarna ger ett gott stöd vid bedömningen:

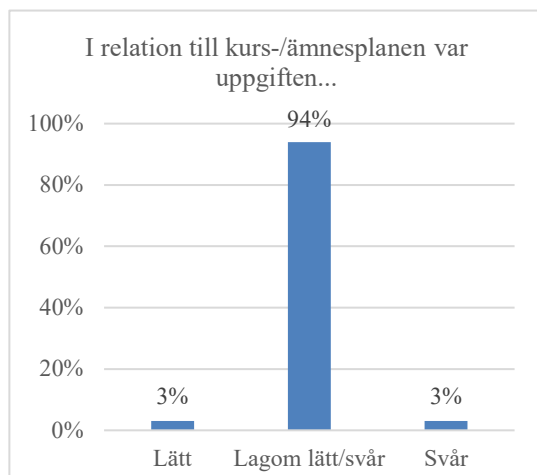

Diagram 13 – Tyska

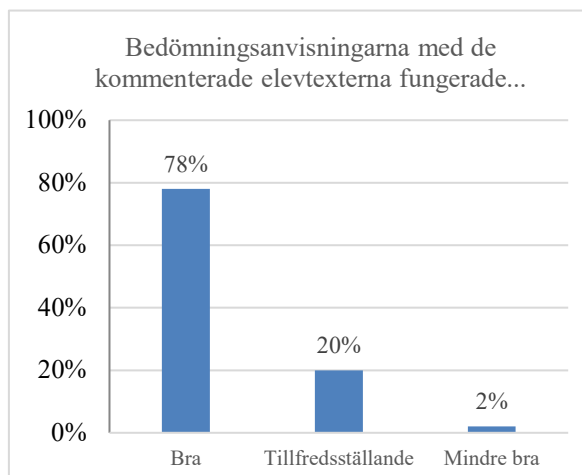

Diagram 14 – Tyska

När det gäller resultat och bedömning, angav 78 procent av lärarna att resultaten ”för flertalet” elever låg i linje med deras övriga prestationer under läsåret, medan 19 procent angav att detsamma gällde ”för cirka hälften” av eleverna. Knappt hälften av de 122 lärare som besvarade enkäten angav att någon form av sambedömning förekom i relation till *Fokus: Skriva*. Av dessa svarade 26 att samtliga elevtexter sambedömdes. En respondent angav att alla texter bedömdes av en annan lärare och 63 att de ensamma ansvarat för bedömningen.

24 av de 196 lärarna valde att ge en kommentar i det öppna svarsfältet kopplat till *Fokus: Skriva*. Bland dessa finns respons och reflektioner av varierad karaktär. Flera lärare är positivt inställda till delprovet:

Kul tema.

Jag tycker att uppgiften var bra och tydlig. Eleverna skrev bättre texter än vad eleverna i tidigare årkurser har gjort.

Som alltid skulle man önska sig mer valmöjlighet i den skriftliga uppgiften. [...]

Bra uppgift. Elevnära, alla kunde skriva något.

8. Avslutning

Avslutningsvis kan konstateras att bedömningsstöden för franska, spanska och tyska som publicerades vt 2019 har fungerat bra. De lärare som besvarat lärarenkäten uppgav i stor utsträckning att proven var relevanta i förhållande till gällande styrdokument och att svårighetsgraden var lämplig för (års)kursen. De angav även att resultaten bekräftade deras egen bedömning och att proven var ett gott stöd vid betygssättningen.

Det är glädjande att bedömningsstöd i form av sammanhållna prov har fallit så väl ut och tagits väl emot i alla språken. Denna höga acceptans för provmaterialen bekräftar också bilden i de elevenkäter som genomförts vid de storskaliga utprovningar som varje uppgift genomgått.

Nedan kommenteras några av de resultat som presenteras i del 4–7.

Vid en jämförelse mellan *slutbetygen* för moderna språk som språkval vt 2020 och de inrapporterade *provbetygen* från Projektet NAFS insamling, framkommer både likheter och skillnader. Avseende betyget A, framgår till exempel att lärarna i samband med betygssättning tycks vara generösare i sin allsidiga bedömning av elevernas prestationer (18 % A) än vad *provbetygen* visar (10 % A). Som tidigare framhållits i rapporten baseras dock statistiken över de inrapporterade *provbetygen* på ett självselektat urval, varför resultaten måste tolkas med försiktighet.

Fördelningen av *provbetygen* F–A är relativt likartad i franska och i tyska, men ser annorlunda ut i spanska. I spanska har en jämförelsevis stor andel av eleverna fått *provbetyget* E, medan en mindre andel elever har fått B eller A. En delförklaring till detta kan möjligen vara att elevprestationerna i franska och tyska gynnas av undervisning i små och mindre heterogena undervisningsgrupper.

Det finns dock också resultatmässiga likheter mellan språken, till exempel beträffande flickors och pojkars resultat. I resultatinsamlingen från alla tre *provmaterialen* uppnådde flickor i större utsträckning de högre *provbetygen* (C–A) och pojkarna de lägre (F–D). Detta förhållande återspeglas även i aktuell betygsstatistik från Skolverket²¹. Ett annat gemensamt mönster är att de vanligaste *provbetygen* är D och C (cirka 50 %) i alla tre språken.

Vad gäller elevernas resultat per delprov, finns en del skillnader mellan språken och mellan de olika färdigheterna, till exempel vad gäller A och F. 19 procent av eleverna i tyska uppnådde resultatet A för *Fokus: Reception*, jämfört med 11 procent i franska och 6 procent i spanska. *Fokus: Skriva* är det delprov som har högst andel inrapporterade F, mellan 10 och 14 procent av elevprestationerna i de tre språken.

De inrapporterande lärarna har följaktligen varit snävare i sin bedömning av *Fokus: Skriva* i jämförelse med övriga delprov. Kommentarer från lärarenkäter indikerar att en del lärare prioriterar vissa aspekter mer än andra vid bedömningen av skriftliga elevprestationer. Andra lärare lyfter betydelsen av *task fulfilment* eller frågan om texters kvalitet i relation till textmängd. Vissa lärare efterfrågar också instruktioner och bedömningsanvisningar som inte är i linje med den kommunikativa språksyn som ligger till grund för nuvarande styrdokument. Det är av stor vikt att de autentiska elevexempel med kommentarer som återfinns i bedömningsanvisningarna i varje *provmaterial* används för att främja likvärdighet. De är ett viktigt stöd för alla lärare, inte minst för dem som inte har språkkollegor att diskutera med eller som har mindre erfarenhet av bedömning.

²¹ Sveriges officiella statistik via Skolverket: Grundskolan – Slutbetyg – Riksnivå, Tabell 7 A, läsåret 2019/20

Vad gäller sambedömning, framgår det i lärarenkäterna att det är mindre vanligt för *Fokus: Tala och samtala* än för *Fokus: Skriva*, även om det vanligaste även här är att undervisande lärare själv ansvarar för bedömningen. Detta skulle kunna bero på att sambedömning av samtal ofta inbegriper inspelning av elevernas prestationer. Utifrån likvärdighetsaspekter är dock inspelning att rekommendera eftersom läraren då kan lyssna igen, göra sin bedömning i efterhand, eller samråda med en kollega.

Likvärdigheten är också avhängig av att instruktionerna kring provens användning följs. Viktiga exempel på detta är att regler kring sekretess upprätthålls så att provens innehåll inte röjs, att proven genomförs först i slutet av (års)kursen samt att eleverna får lyssna till hörförståelseproven enligt anvisningarna, och med god ljudkvalitet.

Till skillnad från tidigare publicerade bedömningsstöd för moderna språk erbjuder sammanhållna kursprov läraren ett heltäckande material för en allsidig bedömning av elevernas språkliga förmåga. Om samtliga delprov används och gällande kravgränser för delprovresultat följs ger det alla elever samma möjlighet till rättvisa provbetyg.

Vi vill avslutningsvis rikta ett varmt tack till alla de lärare och elever som besvarat enkäter och rapporterat in resultat till projektet NAFS. Att utveckla nationella provmaterial innebär samverkan med ett stort antal lärare och ännu fler elever för att så långt som möjligt säkerställa att provens funktionalitet och kvalitet blir hög. Vi ser fram emot fortsatt samarbete inför kommande bedömningsstöd, inte minst inför övergången till digitala prov då omfattande utprovningar kommer att behöva genomföras.